

Kuva: Compic

Espoon kaupunki
Konserniesikunta
Strategiayksikkö

4.12.2018

Eetvartin
sähköinen versio:
www.espoo.fi/tieto,
Eetvartti-neljännes-
vuosijulkaisu

Ajankohtaista

- Ekologinen kestävyys Espoossa 2018
- Jokainen kaupungin toimija voi olla kestävän kehityksen kasvatuksen lähettiläs
- Kaavasta kartalla kirjaamoon - Kaavapalautejärjestelmä
- Tulevaisuus haastaa kaupungit - Mistä syntyy Espoon tulevaisuusresilienssi?
- Espoon kaupungistumisen tulevaisuus vuoteen 2039
- Kulttuuri ja poikkihallinnollinen yhteistyö Espoossa
- Espoon yritysilmasto arvioitiin hyväksi ja Länsimetron vaikutus yritystoimintaan pääosin positiiviseksi
- Espoo vaikuttaa Terve Kunta -verkostossa

Varttiedot III neljännes 2018

- Espoon väestö oli syyskuun 2018 lopussa ennakkotietojen mukaan 282 293 asukasta
- Työttömien määrä vähenee tasaista vauhtia
- Aloitettua asuntotuotantoa oli tammi-syyskuussa enemmän kuin vuotta aiemmin, ennuste lupaa lähivuosille vilkasta asuntorakentamista

Uusi kaupunkiohjelma 2018-2022 kokoaa yhteen kaupunkien kestävän kasvun ratkaisut

Uusi kaupunkiohjelma valmistui marraskuun puolivälissä. Tämä on nykyisen hallituksen kannanotto suomalaiseseen kaupunkipolitiikkaan. Uusi kaupunkiohjelma kannustaa valtiota ja kaupungeja yhteistyöhön, sillä valtio ja kaupungit tarvitsevat toisiaan esimerkiksi kasvun ja työn luomisessa, ilmatoratkaisuissa ja energiatehokkuuden nostamisessa. Tähän keskusteluun hallitus vastaa monimuotoisella kaupunkipolitiikalla, jonka keskeinen osa on suuriin kaupunkiseutuihin ja maakuntien keskuksiin kohdistuva kaupunkiohjelma. Se on tarkoitettu toteutettavaksi osana kaupunkipoliittista kokonaisuutta, johon kuuluvat myös seutukaupunkiohjelma ja kestävän kaupunkikehityksen ohjelma.

Kaupunkiohjelma tukee innovaatioiden syntymistä

Kaupunkiohjelma sisältää monipuolisesti toimia, joilla tuetaan innovaatioiden syntyä, kaupunkien elinvoiman kehittymistä, kansainvälisyyttä ja sosiaalista kestävyyttä. Ohjelmassa nostetaan keskiöön myös tuki vahvistaa kansainvälisesti merkittävien ja kasvun tähtäävien innovaatioympäristöjen kehittymistä.

Kaupunki on, paitsi hallintoa ja palveluita, myös ihmisten yhteisö. Ohjelmassa avataan kaupunkiaktiivisuuden mahdollisuuksia kaupungin toiminnan uudistamiseksi sekä osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistamiseksi.

Keskiössä valtion ja kaupunkien välinen kumppanuus

Kaupunkiohjelman valmistelussa ja toteutuksessa on haluttu korostaa valtion ja kaupunkien kumppanuutta. Kumppanuus merkitsee, että kaupungeilla on suuri vastuu oman alueensa hyvinvoinnista ja elinvoimasta. Valtion rooli muodostuu lainsäädännön kautta ja se luo kaupunkien toiminnalle lakisääteisen pohjan. Kaupunkien vahva itsehallinto takaa niille omaa toimintaansa ohjaavan laajan toiminta-areenan.

Suurten kaupunkien itsenäinen rooli korostuu toimimalla vahvasti mm. kansainvälisten verkostojen luomisessa ja niihin osallistumisessa. Kaupunkien kansainvälistyminen vahvistaa monin tavoin kaupunkien elinvoimaa ja luo mahdollisuuksia uusiin innovaatioihin. Kaupunkien kansainvälistyminen näkyy myös katukuvassa: pääkaupunkiseudun kaupunkien asukkaista jo nyt yli 15 % on vieraskielisiä ja osuuden arvioidaan kaksinkertaistuvan vuoteen 2030 mennessä.

Erityisen suuri merkitys kaupungeilla on ilmastonmuutoksen torjunnassa. Kaupungit ovat tässä suhteessa edelläkävijöitä ja pystyvät toiminnallaan ohjaamaan kehitystä parempaan suuntaan. Kaupungit ovat asettaneet kunnianhimoisia hiilineutraalisuustavoitteita. Niihin pääseminen edellyttäisi kuitenkin jo nyt merkittäviä toimenpiteitä hiilidioksidipäästöjen vähentämiseksi.

Rahoituksellinen panostus puuttuu

Kaupunkiohjelman merkittävin heikkous sisältyy valtion rahoituksellisiin panoksiin kaupunkien kehittämisen tukemisessa. Monilla, varsinkin kasvavilla kaupungeilla, on suuri velkataakka ja paljon resursseja sitovaa palvelutuotantoa. Kaupungit joutuvat etupainotteisesti investoimaan suuria summia palvelutuotannon kehittämiseen ja infrastruktuurin rakentamiseen.

Puutteistaan huolimatta ohjelma antaa hyvän kuvan valtion ja kaupunkien välisen yhteistyön mahdollisuuksista ja kehittämisestä. Viime kädessä kyse on valtion halusta toimia aktiivisena kumppanina kaupungeille.

4.12.2018

Teuvo Savikko
tutkimusjohtaja

Det nya stadsprogrammet 2018-2022 sammanställer lösningar för hållbar stadstillväxt

Det nya stadsprogrammet blev färdigt i mitten av november. Programmet är regeringens ställningstagande till stadspolitiken i Finland. Det nya stadsprogrammet sporrar staten och städerna till samarbete eftersom de behöver varandra till exempel för att skapa tillväxt och arbete samt vid klimatlösningar och ökning av energieffektiviteten. På dessa behov svarar regeringen med en mångsidig stadspolitik, där stadsprogrammet som gäller de stora stadsregionerna och landskapscentrumen utgör en central del. Avsikten är att programmet ska genomföras som en del av en helhet som även inkluderar ett program för regionstäder och ett program för hållbar stadsutveckling.

Stadsprogrammet stöder uppkomsten av innovationer

I stadsprogrammet ingår ett mångsidigt urval åtgärder som ska stödja innovationer, utveckling av städernas livskraft, internationalisering och social hållbarhet. Programmet fokuserar även på stöd av utvecklingen av internationellt betydande och tillväxtinriktade innovationsmiljöer.

Utöver förvaltning och tjänster är staden även en social gemenskap. Programmet pekar på möjligheter för stadsborna att engagera sig för att förnya stadens verksamhet samt stärka delaktighet och samhörighet.

Partnerskapet mellan staten och städerna står i centrum

Vid beredningen och genomförandet av stadsprogrammet har man velat betona partnerskapet mellan staten och städerna. Partnerskapet betyder att städerna har ett stort ansvar för välfärd och livskraft i sina regioner. Statens roll bestäms i lagen och den skapar en rättslig grund för städernas verksamhet. Städernas starka självstyrelse garanterar dem en vidsträckt arena för deras egen verksamhet.

De stora städernas självständiga roll betonas genom att dessa bland annat aktivt medverkar i att skapa internationella nätverk och deltar i dem. Städernas internationalisering stärker på många sätt städernas livskraft och skapar möjligheter till nya innovationer. Städernas internationalisering syns också i gatubilden: av invånarna i huvudstadsregionens städer har redan nu över 15 procent ett främmande språk som modersmål och andelen beräknas fördubblas före 2030.

En särskilt stor roll har städerna i att stävja klimatförändringen. I detta avseende är städerna föregångare och kan styra utvecklingen mot det bättre. Städerna har ställt upp ambitiösa mål om klimatneutralitet. För att de ska kunna nås krävs det redan nu betydande åtgärder för att minska koldioxidutsläppen.

Satsningar på finansiering saknas

Den största svagheten i stadsprogrammet gäller statens finansieringsinsatser för att stödja städernas utveckling. Många, i synnerhet växande städer, har en stor skuldbörda och tjänsteproduktion som binder mycket resurser. Städerna måste med framförhållning investera stora belopp i utvecklingen av tjänsteproduktionen och byggandet av infrastruktur.

Trots sina brister ger stadsprogrammet en bra bild av de möjligheter som samarbetet mellan staten och städerna har och av utvecklingen av det. I sista hand är det fråga om statens vilja att vara städernas aktiva partner.

4.12.2018
Teuvo Savikko
forskningsdirektör

Ekologinen kestävyys Espoossa 2018

Tuija Stambej

Ympäristökeskus julkaisee vuosittain katsauksen Espoon ympäristöasioiden tilasta ja kehitymisestä. Monet ympäristöasiat ovat kehittyneet hyvään suuntaan, mutta parannettavaakin riittää. Ekologinen kestävyys Espoossa 2018 -tietoisuudesta selviää esimerkiksi, että

- Espoon kasvihuonekaasupäästöt ovat laskeneet 2010-luvulla 14 %. Suunta on oikea mutta vauhti liian hidas.
- Uusiutuvien polttoaineiden osuus kaukolämmön tuotannossa on kasvanut, mutta suurin osa Espoon kaukolämmöstä tuotetaan edelleen fossiililla polttoaineilla.
- Aurinkosähköjärjestelmien ja maalämpökaivojen lukumäärät ovat kasvaneet Espoossa vauhdikkaasti.
- Vaikka asukas- ja liikennemäärät ovat kasvaneet, ilmanlaatu on säilynyt hyvänä tai tyydyttävänä eikä tieliikenteen melulle altistuvien osuus ole juurikaan muuttunut. Rautatiemelulle altistuvien osuus on selvästi pienentynyt uuden hiljaisemman kaluston ansiosta.

- Polkupyöräilyn suosio on kasvanut henkilöautoilua voimakkaammin.
- Keskuspuistoon perustettiin vuonna 2017 kolme uutta luonnonsuojelualuetta.
- Haja-asutusalueella on neuvottu jätevesien käsittelyssä yli 700 kiinteistöä vuosina 2012-2017.
- Pääkaupunkiseudun asukas tuotti jätettä keskimäärin 313 kg vuonna 2016. Tästä päätyi kierrätykseen 48 %.

Tietoisuuteen voi tutustua tarkemmin Espoon kaupungin verkkosivuilla espoo.fi > Asuminen ja ympäristö > Ympäristö ja luonto > Julkaisuja ja tietoa Espoon ympäristön tilasta ja ympäristöasioiden kehitymisestä > Ekologinen kestävyys Espoossa 2018.

Painettu julkaisu on saatavissa ympäristökeskuksen asiakaspalvelusta (Kirkkojärventie 6 B, 4. kerros) sekä tilaamalla osoitteesta ymparisto@espoo.fi.

Lisätietoja: Ympäristöasiantuntija Tuija Stambej, Espoon kaupunki, Tekninen ja ympäristötoimi, Ympäristökeskus, puh. 046 877 3420, tuija.stambej@espoo.fi

Jokainen kaupungin toimija voi olla kestävän kehityksen kasvatuksen lähettiläs

Kristiina Erkkilä

Espoon Kestävän kehityksen kasvatusta 2018-2021 -ohjelma on koottu yksiin kansiin ja julkaistu sähköisenä dokumenttina suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Ohjelmasta on otettu rajallinen paperipainos lähinnä avainhenkilöille ja keskeisiin paikkoihin tiedon levittämistä varten. Tarkoitus on, että tämä ohjelma leviää ennen muuta sähköisesti.

Espoon maine kestävän kehityksen ja YK:n johtajuusohjelman kaupunkina Agenda 2030 tavoitteiden toteuttamiseksi asettaa meille kaikille erityisen tehtävän kestävän kehityksen saralla. Kestävää kehitystä suoraan edistävien toimien lisäksi on erittäin tärkeää ymmärtää, että kestävän kehityksen ajatteluun täytyy myös määrätietoisesti kasvattaa ja kouluttaa. Espoossa on puhuttu Kestävästä elämäntavasta, joka vaatii tuekseen ”ekososiaalista sivistystä”. Ekososiaalisessa sivistyksessä on kyse tietoisesti tulemisesta yhteisestä rajallisesta maailmasta, jonka jaamme päivä päivältä useamman ihmisen kanssa. Se on inhimillisen kasvun kautta saavutettua ymmärrystä

sellaisista ihmisenä olemisen oikeuksista ja velvollisuuksista, jotka perustuvat riippuvuuteen luonnosta ja toisista ihmisistä. Ekososiaalinen sivistys johtaa ekologisesti ja sosiaalisesti vastuulliseen käyttäytymiseen jokapäiväisessä elämässä.

Kestävä elämäntapa mahdollistaa kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisen. Elämäntapa pitää sisällään asenteen ja teot, joiden yhteisvaikutuksella saavutetaan vaikuttavuutta. Kaupunki voi monella tavalla edistää Kestävän elämäntavan kehittämistä. Ratkaisut liittyvät yhdyskuntien suunnitteluun, kulutustottumuksiin, kierrätykseen, asiointiratkaisuihin, eri ikäluokkien ja väestöryhmien sujuvan asioinnin kehittämiseen, osallisuuden lisäämiseen, sähköisten palvelujen kehittämiseen sekä moniin kunnan tarjoamiin palveluihin.

Kestävän kehityksen eteen työskentely on tärkeää sisäistää jo nuoresta pitäen. Sen tähden kestävän kehityksen kasvatuksella (kansainvälisesti ESD -Education for Sustainable Development) on suuri merkitys YK:n tavoitteiden ja espoolaisten hyvinvoinnin saavuttamisessa.

Kestävän kehityksen kasvatusta ohjelman, tuttavallisesti KEKEKA-ohjelman, tavoitteena on nostaa kestävän kehityksen kasvatusta kaikkien Espoon kaupungin työntekijöiden tehtäväksi ja innostaa kaikkia toimimaan ja toisaalta myös olemaan asian lähettiläinä. Ohjelma tekee esimerkkien kautta näkyväksi sitä hyvää työtä, jota Espoossa jo tehdään ja liittyy esimerkiksi YK:n Agenda 2030 tavoitteisiin, jotta ne tulisivat tutuiksi. Ohjelman tavoitteet antavat suuntaa Espoon kestävän kehityksen kasvatukselle.

Lisätietoja:
Kehittämisjohtaja Kristiina Erkkilä, Sivistystoimi
kristiina.erkkila@espoo.fi

Espoon kestävän kehityksen kasvatusta 2018-2021 -ohjelman löytää verkosta seuraavien linkkien kautta.

Uutinen Espoo.fi-sivulla: [https://www.espoo.fi/fi-FI/Espoossa_kasvetaan_yhdessa_kestavaan_maa\(148899\)](https://www.espoo.fi/fi-FI/Espoossa_kasvetaan_yhdessa_kestavaan_maa(148899))

Kestävän kehityksen kasvatusta Espoossa -verkkolehti:

suomi: https://www.espoo.fi/materiaalit/espoo_kaupunki/verkkolehti/kestavan-kehityksen-kasvatusta-espoo-18-21/

englanti: https://www.espoo.fi/materiaalit/espoo_kaupunki/verkkolehti/education-for-sustainable-development-in-espoo-18-21/

ruotsi: https://www.espoo.fi/materiaalit/espoo_kaupunki/verkkolehti/fostran-i-hallbar-utveckling-i-esbo-18-21/

Kaavasta kartalla kirjaamoon - Kaavapalautejärjestelmä

Laura Malm-Grönroos

Kaavoituksella määritellään tulevaisuuden maankäyttö. Espoolaiset asukkaat ja toimijat ovat hyvin kiinnostuneita oman asuinalueensa ja maaomaisuutensa kehittymisestä, ja haluavat ilmaista mielipiteensä kaavan virallisen nähtävillä olon aikana. Kaavoitusta ohjaa maankäyttö- ja rakennuslaki, jossa on määritelty virallisen osallistumisen ajankohdat kaavaprosessissa. Virallisen mielipiteen voi antaa kaavaluonnoksesta ja virallisen muistutuksen kaavaehdotuksesta kaavan nähtävillä olon aikana (14 vrk tai 30 vrk). Nämä kaikki kirjataan kirjaamossa ja kaavasunnittelija käsittelee niistä jokaisen erikseen.

Kaavapalautejärjestelmä kehitettiin virtaviimaistamaan ja nopeuttamaan virallisten mielipiteiden ja muistutusten käsittelyprosessia sekä helpottamaan aineistoon tutustumista. Se on uusi työkalu mielipiteen tai muistutuksen antamiseen. Ympäristöministeriössä on myös käynnissä maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistus ja osana sitä on kaavoituksen digitalisaatio. Kaavapalautejärjestelmä vastaa osaltaan digikaavoituksen kehitykseen ennakoivasti.

Kehitystyön taustaa

Perinteisesti kaavat ovat nähtävillä paperisena asiakaspalvelussa ja kaavan nettisivuilla pdf-muodossa. Kaavakarttaa tulkitessaan osallinen yleensä paikantaa ensin omat tärkeät paikkansa kaavakartalta, esimerkiksi kotinsa. Erityisesti laaja-alaisissa tai strategisissa kaavoissa tämä voi olla haasteellista. Paikallistamisen jälkeen osallisen tulee osata lukea oikea kaavamääräys kaavakartan laidassa olevasta kaavamääräysliuskasta, unohtamatta kaavamääräykseen liittyviä mahdollisia yleismääräyksiä tai pykäliä. Tämän jälkeen osallinen on tarvittaessa koostanut mielipiteensä tai muistutuksensa käyttäen omia resurssejaan ja tietoteknisiä valmiuksiaan. Usein oman mielipiteen tai muistutuksen kohdentumista pyritäänkin kuvaamaan sanallisesti, koska sijaintia selkeyttävää kuvallista aineistoa ei ole ollut mahdollista tuottaa.

Virallisten mielipiteiden ja muistutusten määrä voi vaihdella kaavakohtaisesti muutamasta yksittäisestä aina tuhansiin, esimerkiksi Espoon eteläosien yleiskaavaehdotuksesta saatiin vuonna 2006 muistutuksia 3300 kpl. Suuri virallisten mielipiteiden ja muistutusten määrä kaavan nähtävillä olon aikana on haaste myös kirjaamolle. Mielipiteet ja muistutukset voivat olla muutaman virkkeen kappaleista aina useiden kymmenien sivujen kokonaisuuksiin. Kirjaamon tulostaa kaikki sähköpostilla tulleet mielipiteet ja muistutukset, ja leimaamisen jälkeen ne skannataan kokonaisuudessaan ennen sähköistä arkistointia.

Skannaaminen tekee tekstistä kuvia, joita ei voida mielipiteen tai muistutuksen jatkokäsittelyssä selaisenaan hyödyntää, vaan suunnittelija joutuu itse kirjoittamaan tekstit uudelleen. Suunnittelijan täytyy myös tulkita mielipidettä tai muistutusta käsitellessään osallisen sanallisia sijaintikuvauksia. Yhdessä mielipiteessä tai muistutuksessa olevien kaavakarttaa koskevien huomioiden purkaminen auki ja sijoittaminen kaavakartalle kestää keskimäärin 17 minuuttia nopealtakin kaavasunnittelijalta. Silloin kun mielipiteitä tai muistutuksia saadaan kymmeniä, satoja tai jopa tuhansia, kertautuu tuo keskimääräinen käsitteilyaika päiviksi, viikoiksi tai jopa kuukausiksi.

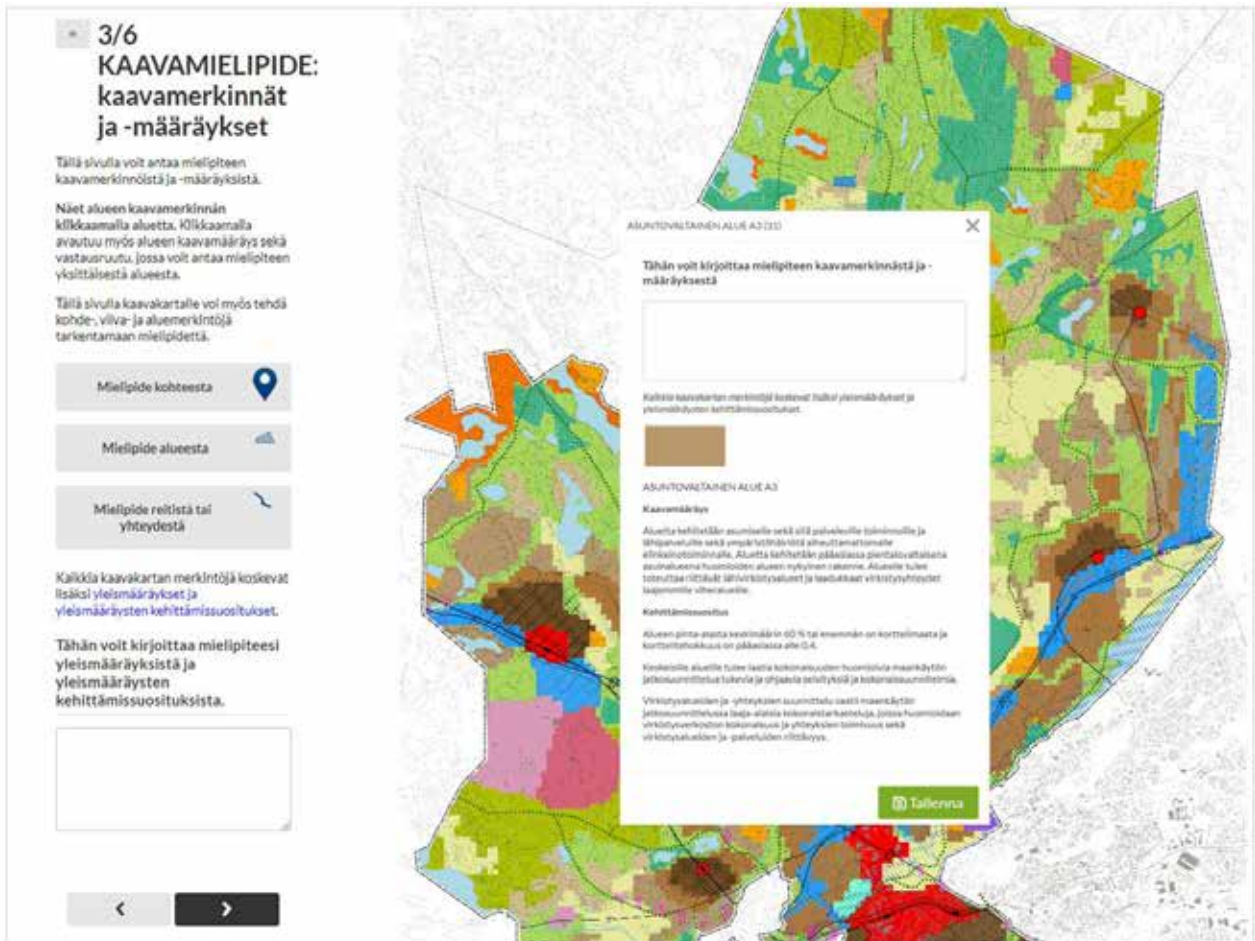
Interaktiivinen kaavakartta ja työkaluja osalliselle

Kaavapalautejärjestelmä on uraauurtava selainpohjainen järjestelmä, joka mahdollistaa nähtävillä olevan kaavan esittämisen interaktiivisena ja mahdollistaa omien merkintöjen (piste, viiva, alue) tekemisen suoraan kaavakartalle ilman, että osallisen tarvitsee omalle tietokoneelle/tabletille/puhelimelle ladata erillistä ohjelmaa tai sovellusta. Tässä muodossa ei Suomessa ole aiemmin kaavoja ollut virallisesti nähtävillä. Kaavapalautejärjestelmän alustana on Mapi-ta Oy:n Maptionnaire-karttakyselyjärjestelmä, johon on Espoon tilaamana kehitetty lisäominaisuuksia ja ratkaisuja kaavan virallisen nähtävillä olon toteuttamiseen. Maptionnaire on SaaS-palvelu, joka mahdollistaa internetpohjaisten karttakyselyiden laatimisen ja julkaisun.

Kaavapalautejärjestelmän interaktiivisessa kaavakartassa osoitehauulla pystyy hakemaan kaikki osalliselle itselleen tärkeät paikat ja kaavakarttaa klikkaamalla lukemaan juuri niitä paikkoja koskevat kaavamääräykset kokonaisuudessaan. Osallinen pystyy kirjoittamaan mielipiteensä suoraan klikkaamaansa kohdan kaavamääräyksen yhteyteen. Oma mielipidettään tai muistutustaan pystyy täydentämään ja tarkentamaan käyttämällä järjestelmän piste-, viiva- ja alueenpiirtotyökaluja. Lisäksi osallinen pystyy kertomaan mielipiteensä koko kaavaratkaisusta ja täydentämään mielipidettään omilla liitteillään. Lopuksi kaavapalautejärjestelmä kokoaa osallisen mielipiteestä tai muistutuksesta määrämuotoisen pdf-tiedoston, jonka järjestelmä lähettää automaattisesti kirjaamoon kirjattavaksi ja myös osalliselle itselleen.

Nopeampaa kirjaamista

Kaavapalautejärjestelmä kokoaa osallisen mielipiteestä tai muistutuksesta määrämuotoisen pdf-tiedoston, jossa on kaikki osallisen kirjoittamat mielipiteet kaavamääräyksistä ja piirtämät karttamerkinnät

Kuvakaappaus kaavapalautejärjestelmästä (klikatun kohdan kaavamääräys näkyvässä)

sekä yleinen mielipide koko kaavaratkaisusta. Kirjaamo pystyy määrämuotoisen pdf-tiedoston kirjaamaan suoraan, ilman erillistä tulostamista ja uudelleen skannaamista. Pdf-tiedoston ensimmäisellä sivulla on kaikki kirjaamon tarvitsemat tiedot kirjaamista varten. Myös Pdf-tiedoston jokaisella sivulla on tunnustiedot, joiden perusteella voidaan tarvittaessa jäljittää kyseinen mielipide tai muistutus arkistosta myöhemminkin. Pdf-tiedosto on pdf/A -muotoinen, jolloin tiedostossa kaikki tekstit ovat tekstejä ja kuvat kuvia. Mielipiteiden ja muistutusten jatkokäsittelyssä tällaisia pdf-tiedostoja pystytään helposti hyödyntämään.

Suunnittelijalle mielipiteet ja muistutukset paikkatietona

Kaavapalautejärjestelmän koostamien Pdf-tiedostojen lisäksi kaavapalautejärjestelmä tuottaa kaikista mielipiteistä tai muistutuksista tietokannat (excel ja paikkatietokanta), joita suunnittelija voi täydentää muuta kautta tulleilla mielipiteillä tai muistutuksilla. Kaavapalautejärjestelmä ei korvaa olemassa olevia mielipiteen tai muistutuksen jättötapoja (sähköpostina tai paperisen suoraan kirjaamoon). Niissä kaavoissa, joissa kaavapalautejärjestelmä on ollut käytössä, on kaavapalautejärjestelmän kautta saatu keskimäärin noin 2/3 tulleista mielipiteistä tai muistutuksista. Kaavasuunnittelijan työtä helpottaa huomattavasti se, että osallisten mielipiteet ja muistutukset

ovat suoraan paikkatietomuodossa, osallisten itse kohdistamana. Osallinen myös nimeää piirtämänsä kohteen, joten suunnittelija pystyy tarkistamaan sijainnin oikeellisuuden.

Kaavapalautejärjestelmän kautta on saatu osallisilta tarkemmin kohdistettuja mielipiteitä ja muistutuksia. Myös kaavan tulkinnan helpottaminen interaktiivisella kaavakartalla on voinut vähentää osallisten virheelliseen kaavatulkintaan liittyviä mielipiteitä tai muistutuksia. Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavaluonnokseen nähtävillä olon aikana keväällä 2018 kirjattiin kaavapalautejärjestelmään 2000 erillistä käyntiä, mutta vain noin 200 osallista jätti virallisen mielipiteen. Muuta kautta kirjaamoon tulleita virallisia mielipiteitä saatiin yleiskaavaluonnokseen noin 100.

Lisätietoja:

Espoon kaupunki, Tekninen ja ympäristötoimi, Kaupunkisuunnittelukeskus, yleiskaavayksikkö

utkija Laura Malm-Grönroos
laura.malm-gronroos@espoo.fi, puh. 043 825 5231

yleiskaavasuunnittelija Seija Lonka
seija.lonka@espoo.fi, puh. 043 825 5230

erikoissuunnittelija Minna Hietanen
minna.hietanen@espoo.fi, puh. 043 825 3907

Espossa järjestettiin 4.10.2018 'Kaupunki on tulevaisuus' -seminaari, jonka teemana oli Esposseen kohdistuvat muutoshasteet ja kiinnostavat tulevaisuuden kehityspotit. Pääpuhujat olivat professori Sirkka Heinonen ja vanhempi tutkija Kaisa Schmidt-Thomé, jotka kirjoittivat teemaan liittyvät artikkelit tähän julkaisuun.

Tulevaisuus haastaa kaupungit - Mistä syntyy Espoon tulevaisuusresilienssi?

Sirkka Heinonen, Turun yliopisto, Tulevaisuuden tutkimuskeskus

Tulevaisuus strategiana

Elämme yhä nopeammin muuttuvassa maailmassa ja tulevaisuus sisältää yhä enemmän epävarmuuskijöitä. Maailma on kompleksinen ja sen ymmärtämiseen ja tulevaisuuden hahmottamiseen tarvitsemme ennakkointia. Pohdittaessa kaupunkien tulevaisuuksia on samalla mietittävä, millaiseksi koko yhteiskunta ja maailma kehkeytyvät.

Ennakkointi (*foresight*) on osa laajempaa tieteenalaa - tulevaisuudentutkimusta (*futures research*). Ennakkoinnilla on erityisen konkreettinen tavoite strategisen päätöksenteon tukemisessa. Sillä pyritään vastaamaan kysymykseen, miten pärjäämme muuttuvassa maailmassa. Ennakkointiin liittyvät samat lähestymistavat kuin tulevaisuudentutkimukseen: systemaattisuus, pitkän tähtäyksen tarkastelu, kokonaisvaltaisuus, kriittisyys, kyseenalaistaminen, toisin katsominen, monitieteisyys ja monialaisuus. Ennakkointiin tulee ottaa mukaan eri alojen ja sektorien edustajia mahdollisimman monipuolisesti: tutkijoita, suunnittelijoita, viranomaisia, yritysedustajia, taiteilijoita, toimittajia, kansalaisia, koululaisia, poliitikkoja, mielipidevaikuttajia, median edustajia jne.

Ennakkointi on jatkuva prosessi, joka ei valmistu koskaan, koska tulevaisuus muuttaa alati muotoaan ja suuntaansa. Ennakkoinnin ydinmerkitys on siinä, että se auttaa hahmottamaan mahdollisia, vaihtoehtoisia tulevaisuuskuvia ja valmentautumaan tulevaisuuden varalle. Jokaisella toimijalla tulisi olla oma tulevaisuusstrategia, joka luotaa perinteistä strategiaa pidemmälle aikavälille, rohkeammin, laajemmalle ja hyödyntää ennakkointimetodeja (Kuusi et al 2017). Tulevaisuuskuvien osalta on hyvä pitää mielessä, hahmotetaanko mahdollisia, todennäköisiä vai toivottavia tulevaisuuden maailmoja. Ennakkoinnin kolme periaatetta ovat: 1) Tulevaisuutta ei voi ennustaa (ei tehdä ennusteita vaan ennakoidaan), 2) tulevaisuus ei ole ennalta määrätty (ei ole vain yhtä tulevaisuutta, vaan useita vaihtoehtoja), ja 3) tulevaisuuteen voi vaikuttaa (nykyhetken valinnoilla ja päätöksillä vaikuttaa tulevaisuuden muotoutumiseen).

Megahaasteita ja heikkoja signaaleja

Tulevaisuuden kehkeytymistä voidaan luodata usealla tasolla. Maailman megahaasteet kaupungeille

ovat suuria, yleisesti tunnettuja, maailmanlaajuisia kehityssuuntia eli megatrendejä. Espoonkin tulevaisuuteen vaikuttavat vahvasti

- ilmastonmuutos ja energijärjestelmien muutos kohti uusiutuvaa energiaa
- väestönmuutos (ikäntyminen ja monikulttuuristuminen) ja
- hyperkaupungistuminen

Kaupunkisuunnittelussa nämä on otettava proaktiivisesti suunnitteluun. Heikot signaalit puolestaan ovat merkkejä marginaalissa olevista, mutta mahdollisesti vahvistuvista nousevista ilmiöistä, joiden varhainen tunnistaminen antaa lisäarvoa tuotteisiin ja palveluihin sekä kilpailuetua. Esimerkkejä tällaisista ilmiöistä Espoonkin hyödynnettäväksi ovat:

- hidas elämä (rauhallinen, hyvinvointia kasvattava slow city)
- downshifting eli vapaaehtoinen kulutuksen vähentäminen
- vertikaaliviljely ja biomimiikka

Heikkoja signaaleja olemme tunnistaneet ja analysoineet kaupunkien tulevaisuuksiin etenkin kolmessa esiin vahvasti nousseessa kokonaisuudessa¹: merkityksellisen ympäristön luojina, ruohonjuuritason ja vertaisuuden vahvistajina sekä hybriditilojen tuottajina. Kaupunkilaisilla on yksilöllisiä kokemuksia ja tarve merkityksellisyyteen. Ruohonjuuritasolla pyritään vaikuttamaan paikalliseen päätöksentekoon ja omaloitteisesti ideoidaan ja toimitaan kaupungin kehittäjinä. Hybriditilat ovat erilaisten tilojen ja toimintojen yhdistelmiä: uuden ja vanhan, yksityisen ja julkisen, asumisen ja työskentelyn tai fyysisen ja digitaalisen fuusioita. Nämä kolme aluetta vahvistavat kaupungin kiinnostavuutta.

Kaupunki on merkityksellinen elämys

Kaupunkien tulevaisuuden menestystekijäksi muodostuu se, miten hyvin rakennukset, asunnot, liikennematkat ja lähiympäristö vastaavat asukkaiden tarpeisiin ja odotuksiin osana uutta yhteiskuntavai-

¹ Ks ELOISA- ja ENCORE -hankkeemme (esim. Heinonen & Ruotsalainen 2011; Heinonen et al. 2017).

Kaupungit tuottavat merkityksellisiä ympäristöjä.

hetta – digitaalista merkitysyehteskuntaa. Siinä ei käsitellä, tuoteta ja kuluteta niinkään tietoa, tavaroita, teknologiaa kuin niihin sisältyviä kulttuurisia merkityksiä ja symboleita.

Yhä useamman toiminnon tarkoitus on luoda mielekkäitä kokemuksia kaupunkilaisille, joista tulee aktiivisia oman ympäristönsä suunnittelijoita (kaupunkisuunnittelijoita) sekä aktiivisia energian tuottajia ja kuluttajia (prosumer). Edessä onkin kaupunkien energiavallankumous. Vahvan ympäristöajattelun ja kuluttajakäytön myötä uusiutuvan energian käyttö ja oma energiantuotanto tulevat selvästi lisääntymään rakentamisessa ja asumisessa. Suomenkin oloissa on teknisesti mahdollista kasvattaa uusiutuvan energian osuutta reippaasti, etenkin tuuli- ja aurinkoenergian. Uusiutuvan energian pohjalta etenevä koko yhteiskunnan sähköistyminen – ensin liikenteessä sähköautot, myöhemmin myös laiva- ja lentoliikenne – vie meidät päästöttömään maailmaan, jossa energian käyttö investointikulujen jälkeen on lähes ilmaista. Kaikki mikä voidaan sähköistää, tullaan sähköistämään (Heinonen & Karjalainen 2018). Tähän ei päästä automaattisesti, vaan ainoastaan mikäli päätöksenteossa oivalletaan sekä uusiutuvan energian kaupunkimaailman välttämättömyys että edut – hyvinvoinnin tuottamisessa sekä kaupunkilaisille että luonnolle (ympäristön laadun vaalimisena).

Espoon kaupungin tulevaisuusresilienssin lähteet

Tulevaisuusresilienssillä tarkoitetaan kykyä ottaa vastaan tulevaisuuden mukanaan tuomien muutosten haasteet ja vaikutukset ja suunnata toimintaa sen mukaan. Tulevaisuusresilienssiä vahvistaa systemaattinen ennakointi ja kaupunkisuunnittelullisten ratkaisujen innovointi vastaamaan megatrendien haasteeseen. Toisaalta heikkojen signaalien pohjalta löydetään myös ratkaisuja talouden, hyvinvoinnin ja kulttuurin rikastuttamiseen kaupungeissa.

Haastan Espoon miettimään mahdollisuuksiaan kolmessa tulevaisuuskuvasessa:

- 1) Espoo ilmastonmuutoksen kestäväenä turvasatamana – kestävä ja kauniin arjen näyttämönä,
- 2) Espoo arvokkaan elinkaaren kaupunkina – terveyden, toimivuuden ja turvallisuuden tyssijana, ja
- 3) Espoo uusiutuvan energian biomiimisena ekoseutumallikaupunkina, jossa ymmärretään rakentaa kaupunkia ja sen osia lähes 100 % uusiutuvan energian mallia kohti, hyödynnetään luonnonmalleja infra- ja rakennusratkaisuissa sekä nähdään Espoo kukoistavien keskustensa kokonaisuutena ja suhteessa niin ympäröivään seutuun kuin globaaliin maailmaankin.

Nämä kolme tulevaisuuskuvaava eivät ole toisiaan pois sulkevia, vaan kärjistyksiä, jotka antavat eväitä Espoon toivotun tulevaisuuskuvaan luomiseen.

Lisätietoja: Prof. Sirkka Heinonen
Turun yliopisto / Tulevaisuuden tutkimuskeskus
sirkka.heinonen(at)utu.fi

Lähteet:

Heinonen, Sirkka & Karjalainen, Joni (2018). Sähköistyminen vertaisyhteiskunnassa – uusi tarina Suomen tulevaisuudelle. TUTU-Julkaisuja 1/2018, Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Turku. https://www.utu.fi/fi/yksikot/ffrc/julkaisut/tutu-julkaisut/Documents/Tutu_1-2018.pdf

Heinonen, Sirkka, Parkkinen, Marjukka, Karjalainen, Joni & Ruotsalainen, Juho (2017). Itseorganisoituva hybridikaupunki – tulevaisuuden kaupungit rakentuvat vertaisvoimin. Futura 3/2017, 73-92.

Heinonen, Sirkka & Ruotsalainen, Juho (2011). Puutarhakaupunki monipaikkaisen merkitysyehteskunnan luovana ympäristönä. Futura 4/2011, 38-47.

Kuusi, Osmo, Berman, Timo & Salminen, Hazel (toim.) (2013). Miten tutkimme tulevaisuuksia? Acta Futura Fennica no 5, Helsinki.

Espoon kaupungistumisen tulevaisuus vuoteen 2039

Kaisa Schmidt-Thomé, Demos Helsinki

Kaupungistumisen ajureista ja tulevaisuusskenaarioista

Kurkotan kohti kaupungistumisen mahdollisia tulevaisuuksia aina vuoteen 2039 asti. Käsittelem pitkäaikaisia kehityskulkuja, jotka voivat olla niin paikallisesti merkittäviä kuin valtakunnallisesti mullistavia. Olemme Suomen Akatemian Strategisen tutkimuksen neuvoston rahoittamissa hankkeissa (www.urmi.fi ja www.bemine.fi) pyrkineet nimeämään sekä kaupungistumisen ikaikaisia, nykyaikaisia että tulevia ajureita. Marraskuussa 2018 julkaistavalla skenaarioreportilla pyrimme osaltamme helpottamaan keskustelua kehityskuluista ja kaupungistumiseen vaikuttavista interventioista yhteiskuntapolitiikan eri saroilla. Toivomme, että raportti auttaa oivaltamaan, milloin ja minkä tekijöiden seurauksena kaupunkien kehitys voi erkaantua tunnetulta perusuralta.

Perusuralla tarkoitamme 2000- ja 2010-luvun kaupungistumiskehityksen jatkumista 2020-luvulta eteenpäin. Tällöin suurimmat kaupunkiseudut kasvattavat vetovoimaansa ja kasvavat muita seutuja nopeammin. Jotkut keskisuurista kaupunkiseuduista kasvavat perusuralla maltillisesti, erityisesti pienempien kaupunkien kustannuksella. Valtaosalla suomalaisia seutuja väestö vähenee.

Perusuralle on skenaarioreportissa laadittu kolme vaihtoehtoista kaupungistumiskehityksen jatkumoa. Ne on tuotettu yhteistyössä tutkijoiden ja sidosryhmien kanssa kuuden kaupungistumisen muutosvoiman kombinaatioina. Perusuralla erkaantuminen on kussakin skenaariossa nimetty tapahtuvaksi merkittävimmän muutosvoiman aiheuttamana, vaikka ajurit voivat toki olla myös läheisesti toisiinsa kytkeytyviä tai toisiaan vahvistavia. Esittelen lyhyesti kaikki kolme vaihtoehtoista skenaariota Espoon näkökulmasta.

Muuttovoiton tahdittama maa

Ajatellaanpa, mitä Espoolle kuuluu skenaariossa, jossa Suomeen suuntautuva muuttoliike hypähtää uudelle tasolle. Työn, opiskelun tai perheen vuoksi muuttavan väestön määrä kasvaa varsin voimakkaasti samalla, kun kansainvälistä muuttovoittoa kasvattavat erilaisten kriisien ja elintasoerojen vuoksi maahan saapuvat. Joinakin vuosina muuttovoitto Suomeen voi olla jopa sadantuhannen luokkaa mutta muinakin vuosina paljon nykytasoa korkeammalla tasolla.

Espoon kannalta muuttovoitossa näyttäisi olevan kyse nimenomaan voitosta. Osaamisintensiivisten alojen yritysten on mahdollista jatkaa Espoossa. Maahanmuuttajien merkittävästi lisääntyvä määrä helpottaa työvoiman saantia, etenkin jos yritykset ryhtyvät määrätietoisesti rekrytoimaan uusia tulokkaita ja täsmäkouluttavat heitä. Uussuomalaiset lievitävät myös sote-sektorin työvoimapulaa. Verrattuna mannereurooppalaisiin suurkaupunkeihin, kyse on siitä, että Espoossakin monipuolisesta kansainvälisestä liikkuvuudesta tulee uusi normaali.

Pirstaloituneen työn metropolialue

Entä miltä näyttää eteläisen Suomen metropolialue, joka kattaa paitsi laajentuneen Helsingin seudun, myös siihen hyvää vauhtia integroituvan Tallinnan seudun? Erkaantuminen perusuralta on aiheutunut pitkälti alustatalouden ja automatisaation aiheuttamista työelämän muutoksista. Talouskasvusta ei enää seuraa kasvanutta työllisyyttä samalla, kun toimeentulon ja koetun hyvinvoinnin välinen yhteys on löystynyt. Tällöin yhä suurempi osa Suomen työikäisestä väestöstä keskittyy pääkaupunkiseudulle, jossa on tarjolla sekä hyvin palkattuja asiantuntijajaita ja erilaisia palvelualan töitä että laajasti erilaisia jaettuja resursseja.

Espoo hyötyy sijainnistaan metropolialueen kasvavan työpaikka- ja työntekijäpoolin sisällä. Tämä tuo vakautta, vaikka yksilöiden näkökulmasta mahdollisuudet kalastella työtä alustoilta voivat olla rajoitetut. Automaatio voi myös vapauttaa kyvykkyyksiä parempaan käyttöön ja antaa tilaa merkityksellisemmälle tekemiselle, kun muidenkin kontribuutioiden kuin työn arvostus lisääntyy. Keskeiseksi nousee, miten hoivan ja läsnäolon kysymyksistä huolehditaan, esimerkiksi organisoimalla palvelujärjestelmiä entistä tiiviimmässä yhteistyössä paikallisten yhteisöjen ja yritysten kanssa.

Tunnin teknologia-Suomi

Entä miltä vaikuttaa Espoo, jonka halki kulkee tunnin juna Turkuun? Helsinki-Tampere-Turku-kolmion kilpailuetuna toimivat nopeat raideyhteydet, ja osaa-
misvaltainen teollisuus luovat työpaikkoja ja vaurautta. Tiivis pientaloasuminen on kasvattanut suosiotaan ja liikkuminen on palvelullistumisen myötä muuttunut todella helpoksi. Työssäkäyntialueet ovat voineet jat-

kaa kasvuaan, ainakin jos nopeita yhteyksiä täydentävä lähiliikkumisen verkosto on kunnossa.

Espoolla on erinomaiset edellytykset toimia liikkumisen murroksessa. Toisaalta MaaS-Espoon myötä liikkuminen voi trivialisoitua, kun "kaikki" ovat koko ajan liikkeessä jonnekin. Merkittävämmäksi tulee myös datan hyödyntäminen kaupungin ja kaupunkilaisten ehdoilla. Merkityksellisiä sisältöjä tarjoaa etenkin urbaaneista marginaaleista nouseva kaupunkikulttuuri, jonka rinnalla Espoon virallisilla kulttuurisatsauksilla on vain täydentävä rooli.

Kaikkien skenaarioiden kohtalonkysymyksiä

Talouden rattaiden pyörimisen suhteen Espoon kannalta suurimmat uhkat liittyvät koko Suomessa osaamisintensiivisillä aloilla toimivien yritysten kilpailukyvyn tulevaisuuteen. Espoon on satsattava inhimilliseen pääomaan, koulutukseen ja tutkimukseen, ja tehtävä voitavansa osaamisen arvostuksen nostamiseksi kansallisella tasolla, jotta Suomi pysyisi niin sanotusti kehityksen kerkassa.

Varsinaisia kohtalonkysymyksiä ovat kaikissa skenaarioissa kuitenkin taloudellisen toiminnan sosio-kulttuuriset ja ekologiset reunaehdot. Kaupungistumiskehityksen toivottavassa skenaariossa - jonka Espoo voisi skenaarioraporttimme avulla rakentaa - taloudellinen toiminta paikantuu sosio-kulttuurisen järjestelmämme yhdeksi osaksi, joka toimii maapallon ekologisen kantokyvyn rajoissa. Ilmastonmuutoksen hidastaminen ja muu kestävä kehityksen eteen tehtävä työ ovat Espoossa lähestyneet kaupunkikehityksen keskiötä, mutta kunnianhimoa on edelleen syytä ja varaa lisätä.

Lisätietoja:

Kaisa Schmidt-Thome

vanhempi asiantuntija, Demos Helsinki

kaisa.schmidt-thome@demoshelsinki.fi

Kulttuuri ja poikkihallinnollinen yhteistyö Espoossa

Olli Jakonen, Vappu Renko, Minna Ruusuvirta ja Sakarias Sokka
Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore

Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore toteuttaa vuosina 2018-2019 kulttuuripoliittisen tutkimushankkeen, jossa tutkitaan Espoon kaupungin kulttuuripalveluita sekä kaupungin kulttuuriprofilia. Tutkimuksen tavoitteena on kartoittaa kulttuuripalveluiden nykytila Espoossa, arvioida KulttuuriEspoo2030 -ohjelman tavoitteiden toteutumista ja mahdollisuuksia sekä esittää johtopäätöksiä ja suosituksia kulttuuripalveluiden kehittämiselle tulevaisuudessa.

Hankkeen ensimmäisessä vaiheessa havaittiin, että kulttuurilla ja taiteella on vahva yhteys Espoon kaupungin kehittämiseen, mutta päämäärien saavuttaminen vaatii poikkihallinnollista yhteistyötä ja koko kaupungin toimijuutta. On tärkeää, että kaikki toimialat tunnistavat omasta näkökulmastaan, miten kulttuuri voi olla mukana kaupunkikehityksessä.

Tässä artikkelissa kuvataan poikkihallinnollista yhteistyötä ja kulttuurin merkitystä poikkihallinnollisissa prosesseissa Espoossa. Aineisto koostuu 12 Espoon kaupungin eri toimialojen työntekijöiden ja viranhaltijoiden haastatteluista sekä kulttuurin sektorilta (3) että muilta toimialoilta (9). Haastateltaviksi valittiin mahdollisimman monipuolinen edustus kaupunkikonsernin eri osista.

Artikkeli pohjautuu EspooCult-hankkeessa julkaistun Kulttuuri ja poikkihallinnollinen yhteistyö -tietokorttiin (2018). Keskeisiä havaintoja poikkihallinnollisuudesta käydään seuraavassa läpi kolmen osion alla. Lopuksi esitetään keinoja poikkihallinnollisen yhteistyön edistämiseksi.

Rakenteet ja ohjaus

"Kuka tätä työtä johtaa tai koordinoi?"

Strategisten tavoitteiden toteuttaminen vaatii poikkihallinnollisia rakenteita, jotka tukevat niiden etene- mistä. Mikään sektori tai toimiala ei pääse tavoitteisiin yksin, vaan tarvitaan laajapohjaista toimintaa ja yhteisymmärrystä niistä prosesseista, joiden kautta tavoitteet toteutuvat. Laajojen kaupunkikehityksen tavoitteiden toteuttamiseksi kaikkien toimijoiden tulee tuntea oma roolinsa ja vastuunsa, olla valmiita toimimaan yhteisten päämäärien eteen sekä mukauttaa omaa toimintaansa muuttuvan toimintaympäristön tarpeiden mukaan.

Toimijoiden tavoitteita ohjaavat vaihtelevasti erilaiset dokumentit: kaupunkistrategia Espoo-tarina, Kulttuu-

riEspoo2030 -ohjelma sekä valtuustokauden tavoitteet, joista viimeisimmät ovat vuosille 2017–2021. Haastatteluista kävi ilmi, että Espoo-tarina ja sen sisällöt tunnetaan hyvin. Sitä käytetään työtä ohjaavana dokumenttina kaikilla toimialoilla ja toiminnan tasoilla, siihen palataan usein ja sen linjauksiin pohjataan omia tavoitteita. KulttuuriEspoo 2030 -ohjelma sen sijaan tunnetaan tarkasti vain harvoin sivistystoimen ulkopuolella. Lisäksi moni haastateltu koki, että valtuustokausittaiset tavoitteet eivät aina ole linjassa Espoo-tarinan tavoitteiden kanssa tai toteuta poikkihallinnollisia päämääriä.

“Espoo-tarina on kaiken lähtökohta.”

“Se ei musta mennyt ihan putkeen toi [valtuustokauden] strategiatyö, mikä valtuuston kanssa tehtiin. Sen pitäisi olla selkeästi ytimekästä ja siellä pitäisi olla muutamia tavoitteita, jotka sitten jalkautuvat meille.”

Neljä poikkihallinnollista kehitysohjelmaa (Hyvinvoiva Espoo, Kestävä Espoo, Innostava ja elinvoimainen Espoo sekä Osallistuva Espoo) ovat eräs keino Espoo-tarinan toteuttamiseen. Ne ovat tällä hetkellä myös keskeinen väline yhteistyöhön kaupungin sisällä. Enemmistö haastatteluista näki poikkihallinnolliset kehitysohjelmat ensisijaisesti yhteistyökanavina virkamiesten ja luottamushenkilöiden välillä. Parhaimmillaan ne lisäävät keskinäistä ymmärrystä, mutta käytännön työssä osa haastatteluista koki ohjelmat etäisiksi: ne eivät välttämättä edistä rakenteellista ja konkreettista yhteistyötä eri toimialojen välillä.

Moni haastateltu koki Espoon kaupungin organisaation sinänsä kehitysmuutokseksi. Raja-aitoja yhteistyölle rakentavat kuitenkin siiloutuminen, toimialarakenteet, hierarkkisuus ja vakiintuneet toiminnan tavat. Nämä liittyvät yleisesti kaupunkiin organisaationa, joka tuottaa palvelut omissa siiloissaan siten, että kullakin yksiköllä on omat tehtävänsä ja budjetinsä. Yhteistyön edistäminen edellyttäisi siten selvempiä poikkihallinnollisia rakenteita.

“On tosi tärkeää, että on olemassa semmoiset ohjelmat, millä on vapaa mandaatti tietyillä teemoilla tehdä kehitystyötä ja uusia aloitteita.”

“Linjaorganisaatio ei yksin pysty ratkaisemaan näitä strategian toteutumiseen liittyviä tavoitteita [...] Ne on mahdottomia haasteita asettaa hierarkialle.”

Haastatteluista ilmeni, että kulttuuritoimijat nähdään hyvinä tunnistamaan ja vastaamaan perinteisen linjaorganisaation väleihin jääviin ongelmiin. Eräs haastateltu kuvasi esimerkiksi uusien asukkaiden toivottamista tervetulleeksi helposti hallinnollisten siilojen väliin jäävänä ”harmaana alueena”. Kulttuuri nähtiin tärkeänä asukkaiden ja muiden sidosryhmien osallistumisen ja osallisuuden kehittämisessä. Osal-

listuminen ja asukaslähtöisyys nostettiin esiin myös Espoo-tarinan keskeisinä tavoitteina. Esimerkiksi poikkihallinnollisten kehitysohjelmien suunnitelmassa ja toimenpiteissä kulttuuri näkyy kuitenkin vain vähän.

Osan kulttuuritoiminnasta ja -toimijoista koetaan jäävän ”suljettujen seinien sisälle” sekä ”kuplaan”. Tällä viitattiin haastatteluissa etenkin jäykkiin institutionaalisii rakenteisiin ja toimijoihin.

“...kulttuuritoimessa siis, siellähän on tosi erilaisia näitä yksikköjä, ja osa siitä on tosi suljettua sikäli [...] mä en näe millään, että niiden toimintaan tavallaan liittyisi mikään poikkihallinnollisuus. Se on hirveän hankalaa, jos sä olet seinien sisällä.”

Käytännöt ja resurssit

“Et sä voi olla poikkihallinnollinen työssäsi, kun sun pitää rajoittua niihin raameihin, mitä hallintosäännöissä lukee, että tämä yksikkö tekee.”

Suuret kaupungit toimivat monimutkaisissa toimintaympäristöissä ja niiden hallinto rakentuu usein vahvasti toimiala- ja sektorikohtaisesti. Poikkihallinnollisuus avaa mahdollisuuksia uusien toimintatapojen omaksumiseen. Se ei kuitenkaan onnistu tiukan kontrollin ja autoritaarisen byrokratian oloissa, vaan vaatii joustavuutta ja luovuutta. Kestävä poikkihallinnollinen yhteistyö edellyttää myös pysyviä menettelytapoja. Mukaan tulisi saada kaikki toiminnan tasot. Poikkihallinnolliset palveluverkostot luovat synergiaetuja yhteisten resurssien käyttöön. Tämä vaatii eri osapuolten selkeitä rooleja sekä yhteisiä ja läpinäkyviä poikkihallinnollisuuden edistämisen pelisääntöjä.

Käytännön työssä poikkihallinnollisuutta edistävät haastatteltujen mukaan etenkin hyvät henkilökohtaiset suhteet, yksittäisten ihmisten aktiivisuus sekä yhteinen näkemys toiminnan tavoitteista. Toimiva yhteistyö vaatii aikaa kehittyäkseen. Toiminta ja sen rahoitus ja mittarit on usein sidottu toimialoittain ja tulosityksiköittäin, jolloin poikkihallinnolliseen yhteistyöhön ei riitä rahaa, aikaa eikä henkilöstöä. Lisäksi prosessit eri toimialoilla kulkevat monesti eri tahtiin. Muiden toimialojen asioita ei tunneta eikä niihin ei ehditä paneutua, jolloin esimerkiksi oikean yhteistyötahon löytäminen voi viedä aikaa.

“Meillä meni kolme vuotta, että löydettiin henkilö, jonka kanssa käydä keskustelua [toisen toimialan sisältä].”

“Suurin este on mielestäni tällä hetkellä, että tuijotetaan edelleen niitä omia suoritteita ja tuottavuutta [...] kun tänä päivänä ei näytä riittävän se laadullinen mittarointi [...] tämä on kannattavaa duunia tehdä yhdessä ja vaikuttavaakin jopa.”

Haastatteluissa kulttuuritoimijat nähtiin hyvinä kehittämään uusia toimintatapoja sekä avaamaan uusia

näkökulmia ja käytäntöjä myös muiden sektoreiden toimintaan. Onnistuneena toimintana mainittiin esimerkiksi Kaikukortti, jossa kulttuuri ja sosiaali- ja terveystoimi tekevät yhteistyötä parantaakseen espoolaisten mahdollisuuksia nauttia taiteesta ja kulttuurista varallisuudesta riippumatta.

”Kulttuuripuolella on ymmärtääkseni tosi paljon tuotu sitä osallisuuteen liittyvää ja sitä toiminnallisuutta, niin sitä kautta se on [...] syventänyt ja laajentanut myöskin käsitystä sosiaalityöstä.”

Yksi luonteva tapa tehdä yhteistyötä on kaupungin tilojen käyttö kulttuuritoimintaan. Tämä toteutuu kuitenkin vaihtelevasti.

Asenteet ja vallankäyttö

Suurten kaupunkien työntekijöillä on usein vakiintunut käsitys oman työnsä sisällöistä ja rajoista, mikä voi vaikeuttaa poikkihallinnollisten toimintamallien juurtumista. Keskeistä poikkihallinnollisen toiminnan onnistumisessa on työntekijöiden ottaminen mukaan erilaisiin prosesseihin. Näin luodaan pohjaa yhteisille käsityksille, lisätään avoimuutta uudenlaisille ajatuksille ja malleille sekä vahvistetaan sitoutumista muutoksiin. Näennäiset osallistumismahdollisuudet toistavat hierarkkisia rooleja ja heikentävät uudenlaisiin prosesseihin sitoutumista. Erilaiset ryhmät ja näkemykset tulisi saada mukaan keskusteluihin. Tämä korostuu varsinkin lähipalveluiden tuotannossa, jolloin verkostomainen toiminta linkittyy myös kestävään kehitykseen. Keskeinen kysymys yhteistyötä edistäviä toimenpiteitä suunniteltaessa kuuluukin: keiden tulisi olla mukana?

”Mä haluisin, että se lähtee oikeasti ihmisistä, oikealla tavalla [...] haetaan se yhteinen etu. Ja sitten tehdään se niin pieneksi, että päästään eteenpäin, koska sitten kun saadaan jotain aikaiseksi, niin ihmiset kiinnostuu, ja sitten se lähtee kasvaamaan, jos se on kasvaakseen.”

Haastatteluissa ilmeni, että Espoon kehityksmyönteisyydestä huolimatta organisaation kaikilla tasoilla ei vielä osata nähdä moniammatillisen ja poikkihallinnollisen yhteistyön mahdollisia hyötyjä ja vaikuttavuutta. Vain osa johtajista tukee toiminnallaan poikkihallinnollisuutta. Asioiden henkilöitymisen nähtiin olevan vahvaa. Yksittäinen henkilö voi estää tai edistää yhteistyön ja luottamuksen rakentamista. Yhteistyötä vaikeuttavat myös erimielisyydet asioiden omistajuudesta ja johtamisesta sekä toimintakulttuurien erot. Jotkut haastateltavista näkivät asiantuntijuuden olevan usein kapea-alaista ja siiloutunutta. Toisaalta painotettiin laaja-alaista osaamista, vuoropuhelua ja luottamuksen rakentamista yhteistyön perustana. Yhteisestä intressistä syntyneet toimijaverkostot voivat saada aikaan paljon.

”Tosi tärkeä se omistajuus, et tämä on nyt mun juttu ja toi on sun juttu ja älä tätä mun juttua tee.”

”Kun mennään [oman toimialan] ulkopuolelle, niin sitten me tullaan sellaisiin kulttuurieroihin, työnteon eroihin.”

”Se lähtee niin jokaisesta ihmisestä itsestään [...] varmaan semmoiset ihmiset, joilla on se osaaminen, pystyvät kaikista näistä siiloista huolimatta tekemään makeita juttuja.”

Haastatellut näkivät kulttuurin laajasti ja sen merkityksen eri toimialoilla vaihtelevasti. Kulttuuri kattaa niin kulttuuripalvelujen eri muotoja kuin kaupunkilaisten omaehtoista toimintaa. Toisaalta nähtiin, että asenteet ja arvostus kulttuuria kohtaan vaihtelevat, eikä kaupungin muilla toimialoilla aina tunnusteta kulttuurin ja taiteen mahdollisuuksia omien tavoitteiden edistämiseksi. Kulttuuritoimijoilta toivottiin aloitteellisuutta ja halukkuutta yhteistyön edistämiseksi eri toimintasektoreiden kanssa – tarvitaan keskusteluyhteyksiä ja kohtaamisia.

”Espoossahan on aika paljonkin laadukasta korkeakulttuuria, kaupunki tukee sitä aktiivisesti, mutta musta tuntuu, että semmoinen populaarimpi tai underground, alempi kulttuuri on pyritty jopa joskus painamaan piiloon, että siinä on mun mielestä tehty virhe.”

”[Kulttuuriyksikössä] on tosi hyvä porukka töissä. [...] Että joka paikkaan minäkään en mene, mutta sinne menen mielellään.”

”... Suomessa luovissa piireissä on vielä aika paljon sellaista ajattelua, että yritystoiminta on paha lähtökohtaisesti [...] pelätään itsemääräämisoikeuden menettämistä tai sitten jonkun taiteellisen vapauden menettämistä.”

Lopuksi: kuinka poikkihallinnollista yhteistyötä voidaan edistää

”Kun tehdään moniammatillisesti yhteistyössä niin silloin yleensä tulee myös paremmat tulokset ja on enemmän vaikuttavuutta ja silloin se on järkevää tekemistä”

Espoo-tarinan ja KulttuuriEspoo2030:n tavoitteiden toteuttaminen vaatii laajapohjaista toimintaa. Poikkihallinnollisuus avaa mahdollisuuksia uusien, kehitystä tukevien toimintatapojen luomiseen ja omaksumiseen. Kulttuurin näkökulmien vahvistaminen läpi kaupungin organisaation edellyttää, että kaikki toimialat ymmärtävät kulttuurin merkityksen osana omaa toimintaansa.

Kuva: EspooCult -hankkeen aikataulu

Mitä poikkihallinnollisuuden kehittäminen vaatii?

- Pysyviä verkostomaisia, kaikki toiminnan tasot läpäiseviä rakenteita ja toimintatapoja.
- Erilaisia rahoitusinstrumentteja tukemaan poikkihallinnollista yhteistyötä ja taiteilijoiden työtä eri sektoreilla. Tällaisia ovat esimerkiksi tavoitelähtöinen budjetointi, lähitekemisen budjetti ja joustavammat rahoituselementit.
- Strategisen kehittämisen ja poikkihallinnollisen toiminnan osaamista ja sisäistämistä laajasti kaupungin toiminnassa.
- Tilojen avaamista taiteen ja kulttuurin käyttöön sekä kulttuuritilojen laajempaa yhteiskäyttöä. Poikkihallinnollisen toiminnan ja tavoitteiden suunnitelmallisempaa seuranta ja huomioon ottamista olemassa olevissa mittareissa. Vuoropuhelua yhteisten nimittäjien löytämiseksi sekä näkemyksen ja tavoitteiden luomiseksi.
- Keskeistä on kaupunkiorganisaation lisäksi sidosryhmien ja asukkaiden ottaminen mukaan erilaisiin prosesseihin.

"Kuntalaisille ei pitäisi olla väliä, mikä tulosityksikkö hänen asiaansa hoitaa, vaan kaiken pitäisi näyttäytyä sellaisena yhteisenä Espoon kaupungin tuottamana palveluna ja tukena."

Lähteet:

Espoo-tarina, Espoon kaupungin strategia

KulttuuriEspoo 2030 -ohjelma

Agger, A. & Sørensen, E. 2018. Managing collaborative innovation in public bureaucracies. *Planning Theory*, 17 (1), 53-73.

Ansell, C. & Gash, A. 2007. Collaborative Governance in Theory and Practice. *Journal of Public Administration and Research in Theory*, 18 (4), 543-571.

Crosby, B. C. & Bryson, J. M. 2010. Integrative leadership and the creation and maintenance of cross-sector collaboration. *The Leadership Quarterly*, 21 (2), 211-230.

Einola, S. & Kohtamäki, M. 2016. Sosiomateriaalisten käytäntöjen rooli kuntaorganisaation strategiatyössä. *Hallinnon Tutkimus*, 35 (3), 189-203.

EspooCult-tietokortti 1: Kulttuuri ja kaupunkikehitys. 2018. Ks. www.cupore.fi/fi/tietoa/tietokortit

EspooCult-tietokortti 2: Kulttuuri ja poikkihallinnollinen yhteistyö. 2018. Ks. www.cupore.fi/fi/tietoa/tietokortit

Hyyryläinen, E. & Viinamäki, O. 2017. Hybridiorganisaation muodostamisen strategiset valinnat. *Hallinnon Tutkimus*, 36 (2), 92-103.

Nordin, P. & Parviainen, J. 2018. Viranomaistehtävien synergioista lähtevä hallinnon organisoiminen – Kokonaisuus ja asiakaslähtöiset palvelut kolmella eri hallinnonalalla. *Hallinnon Tutkimus*, 37 (1), 37-52.

Pakarinen, M. 2015. Matriisimaisen toimintatavan käyttöönotto kuntaorganisaatioissa – tapaustutkimuksena Turun kaupunki. *Hallinnon Tutkimus*, 34 (2), 103-122.

Lisätietoja:

www.cupore.fi/fi/tutkimus/tutkimushankkeet/espoo-cult

www.espoo.fi/espoo-cult

Espoon yritysilmasto arvioitiin hyväksi ja Länsimetron vaikutus yritystoimintaan pääosin positiiviseksi

Minna Joensuu

Espoon kaupungin yritysilmasto arvioitiin lähes samalle tasolle kuin keväällä 2017. Kesällä 2018 haastatelluista espoolaisten yritysten johtohenkilöistä hieman yli puolet (54 %) arvioi yritysilmaston hyväksi. Haastatellut perustelivat positiivista arviota yritysilmastolle usein yrittäjien kuuntelemisella, yritysmuutoksilla ja yrityskirjon rikkaudella Espoossa. Pelkän mielikuvan merkitys arvioissa on edelleen pienentynyt.

Teollisuus, tukkukauppa sekä vähittäis- ja erikoiskauppa antoivat Espoon yritysilmastosta matalamat arviot kuin asiantuntijayritykset tai rakentaminen ja muut palvelut -toimialan yritykset. Myös henkilöstömäärältään suurimmat yritykset olivat tyytyväisempiä yritysilmastoon kuin niitä pienemmät yritykset.

Toimintaympäristötutkimuksessa haastateltuja pyydettiin myös vertaamaan Espoota yritysten toimintaympäristönä ympäristökuntiin. Valtaosa (82 %) haastatelluista pitää Espoon yritysilmastoa parempana tai samanlaisena kuin Helsingin yritysilmastoa ja lähes puolet arvioi yritysilmapiirin Vantaata (41 %) ja ympäristökuntia (44 %) paremmaksi. Ympäristökuntiin verrattuna Espoon yritysilmastoa pitävät parempana erityisesti asiantuntija- ja teollisuusyritykset, mutta myös yksinyrittäjät ja yli 50 hengen yritykset.

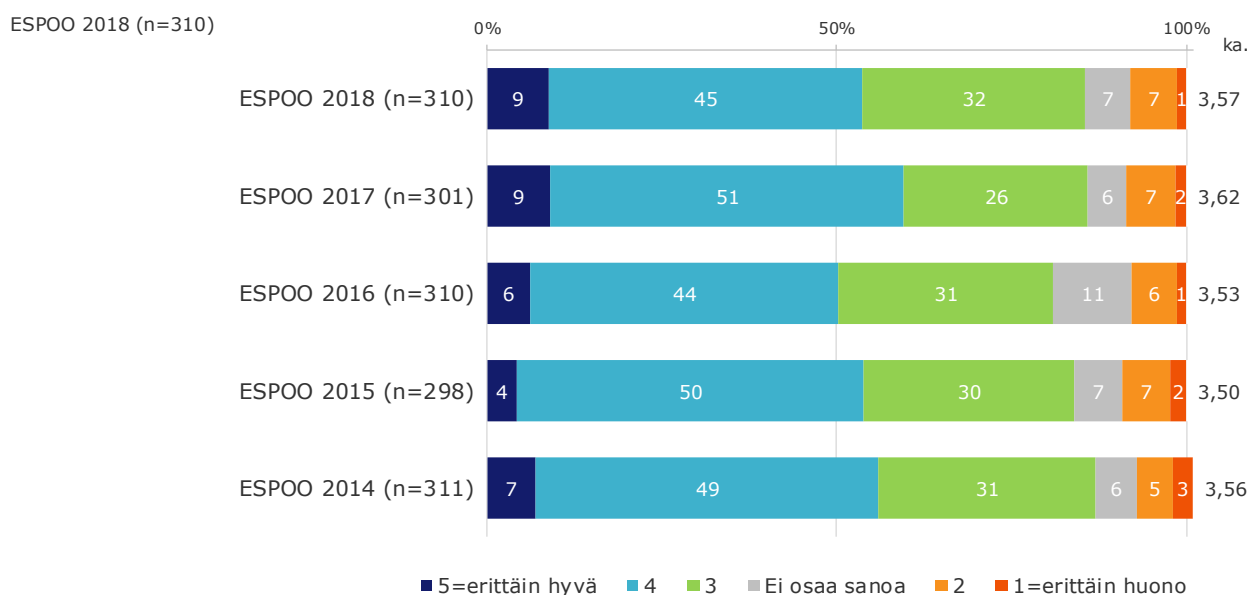
Halukkuus suositella Espoota yritystoiminnan kannalta on parantunut vuoden 2016 tasolle. Halukkuus on suurinta asiantuntijayrityksissä ja pienintä teollisuudessa. Kaikkein haluttomimpia suosittelemaan Espoota ovat 2-9 hengen yritykset.

Haastattelujen perusteella Espoossa ollaan tyytyväisiä toimitilojen saatavuuteen, liikenneyhteyksiin ja alihankkijoiden ja osatoimittajien saatavuuteen. Tyytymättömyyttä taas ollaan yritysneuvontaan, julkisiin hankintoihin ja niiden kilpailuttamiseen sekä yritystoiminnan kannalta kaavoitukseen.

Tarve palkata lähiaikoina lisää työntekijöitä on lisääntynyt selvästi viime vuodesta, mutta työvoiman saatavuus on yhä suurempi ongelma. Sopivan työvoiman saatavuus on yhä vaikeampaa ja myös alihankkijoiden löytämisen vaikeuksia perusteltiin usein työvoiman saatavuudella, eli myöskään alihankkijat eivät löydä sopivaa työvoimaa.

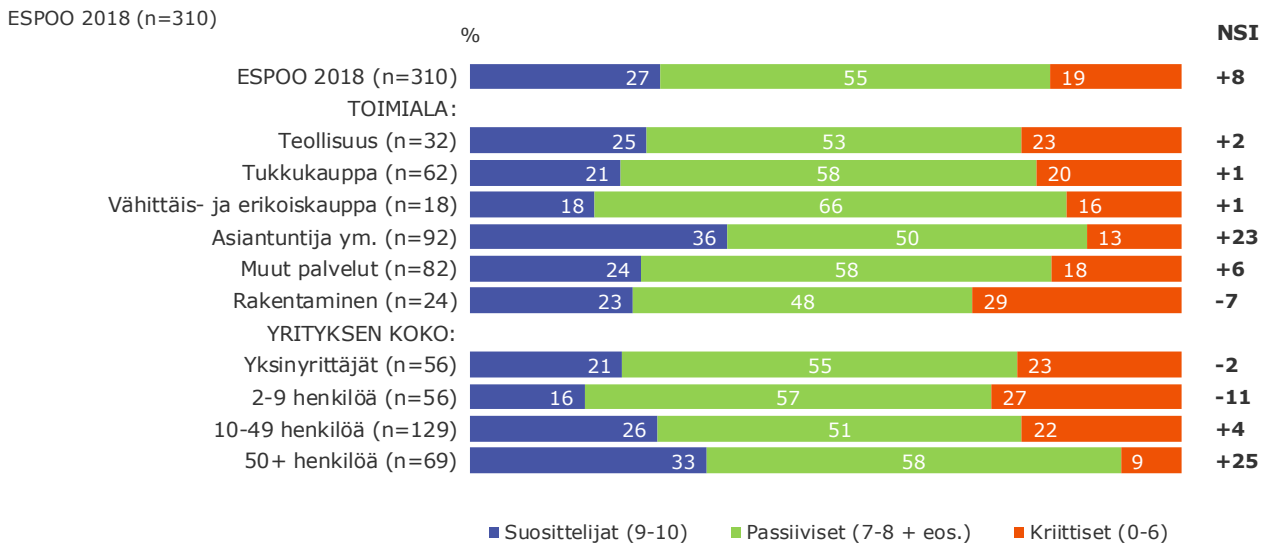
Haastatellut kokevat, että julkiset hankinnat ja niiden kilpailuttaminen vaativat uudistamista, selkeyttämistä ja yksinkertaistamista. Myös pelkän hinnan painottamista tulisi hankinnoissa vähentää. Tämän lisäksi pienten yritysten koetaan jäävän suurten jalkoihin kilpailutuksissa. Kaavoituksen osalta haastatellut ku-

Miten arvioisitte Espoon kaupungin yritysilmastoa? Arvioikaa asteikolla, missä 1 on erittäin huono, 5 erittäin hyvä, ja muut numerot siltä väliltä.

Kuvio 1. Arvio Espoon kaupungin yritysilmastosta

Kuinka todennäköisesti suosittelisitte Espoota yritystoiminnan kannalta kollegoillenne?

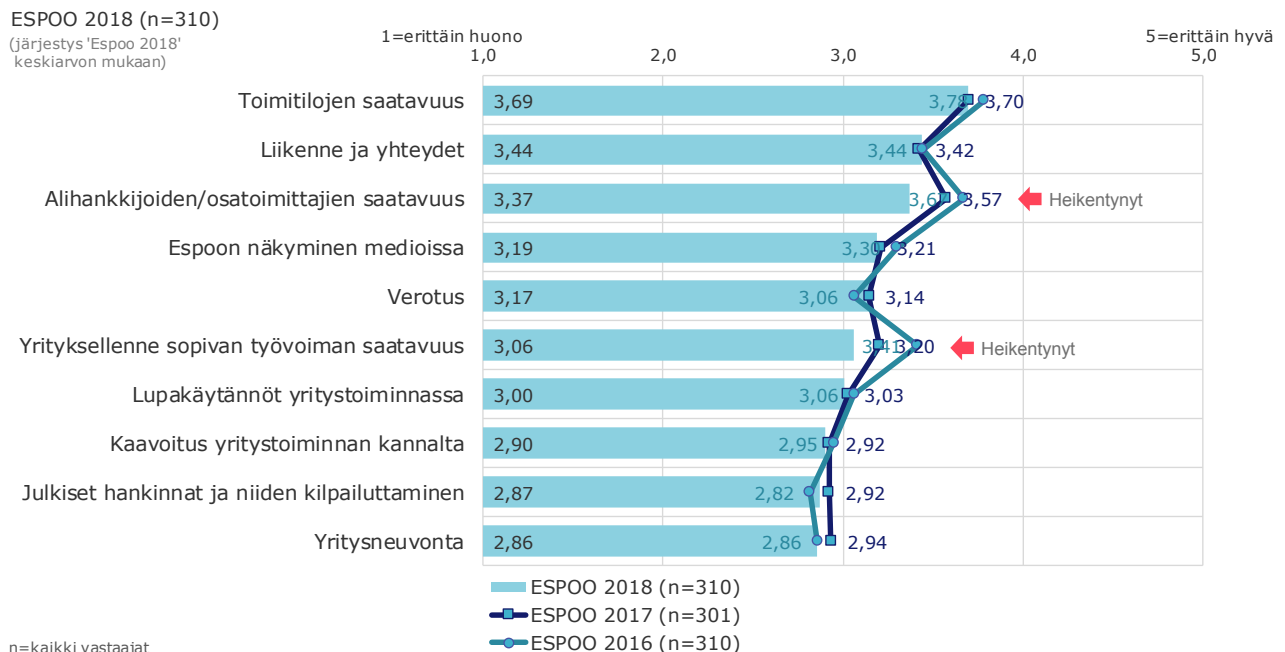
n=kaikki vastaajat

Kuvio 2. Nettosuositeluindeksi 2018 toimialoittain. NSI-luku lasketaan vähentämällä kriittisiksi merkittyjen vastaajien %-osuus suosittelijoiksi merkittyjen vastaajien prosenttiosuudesta.

vasivat, että byrokratia, hitaus ja tonttien saannin vaikeus ovat edelleen suurimpia tyytymättömyyden aiheuttajia. Samalla tavoin lupakäytäntöjen osalta eniten tyytymättömyyttä aiheuttavat hitaus, byrokraattisuus ja sekavuus. Toisaalta tyytyväisyyden syiksi lupakäytännöissä haastatellut mainitsivat sujuvuuden ja jouhevyyden sekä asiantuntemuksen ja tiedon saannin.

Vaikka yleinen tyytyväisyys palveluihin on hyvällä tasolla, kolmannes tutkimuksessa haastatelluista ei osaa sanoa, millaisia palveluja Espoon tulisi tarjota yrittäjille. Tärkeimmiksi vastauksissa nousivat kuitenkin kulku- ja liikenneyhteydet, neuvonta ja tukipalvelut sekä kaavoitukseen ja tonttien saatavuuteen liittyvät palvelut.

Miten hyvin tai huonosti seuraavat asiat on toteutettu Espoossa yritystoiminnan kannalta?

n=kaikki vastaajat

Kuvio 3. Espoon palvelut yritystoiminnan näkökulmasta

Espoolaisilla yrityksillä yleisin syy sijainnin valintaan on jälleen henkilökohtaiset siteet kuntaan, joskin sen merkitys on pienentynyt. Sen jälkeen tulevat liikenneyhteydet, toimitilojen saatavuus ja historia. Sijainti tulee seuraavaksi näiden asioiden jälkeen. Henkilökohtaisten siteiden ja liikenneyhteyksien merkitys on jälleen kasvanut. Sen sijaan historian merkitys on laskenut edelleen verrattuna viime tutkimuksiin.

Jos yritys olisi nyt valitsemassa sijaintialuetta itselleen, olisi Leppävaara suosituin, minkä jälkeen tulevat Tapiola, Keilaniemi ja Otaniemi. Leppävaaran, Keilaniemen ja Otaniemen suosio on kasvanut selvästi vuodesta 2017. Tärkein yksittäinen asia mieluisimman alueen valinnassa on alueen liikenneyhteydet.

Vuoden 2018 tutkimuksessa kysyttiin myös Länsimetron valmistumisen vaikutuksia yrityksiin. Kolmannes yrityksistä on pitänyt Länsimetron valmistumista myönteisenä. Kielteiseksi vaikutuksen arvioi yhteensä 6 % yrityksistä. Eniten Länsimetron valmistumisesta ovat hyötynneet henkilöstömäärältään suurimmat yritykset, joista 42 % arvioi vaikutuksen myönteiseksi. Perusteluina arviolle olivat esimerkiksi asiakasvirtojen parantuminen ja henkilöstön työmatkojen helpottuminen. Yritykset harkitsevat viime vuotta useammin hankkivansa uudet tilat juuri Espoosta. Espoon eri alueista selvästi aikaisempaa useammin harkitaan Tapiolaa, Keilaniemeä, Otaniemeä ja Matinkylä-Olariä. Liikenneyhteydet korostuvat valintaperusteena vuoteen 2017 verrattuna.

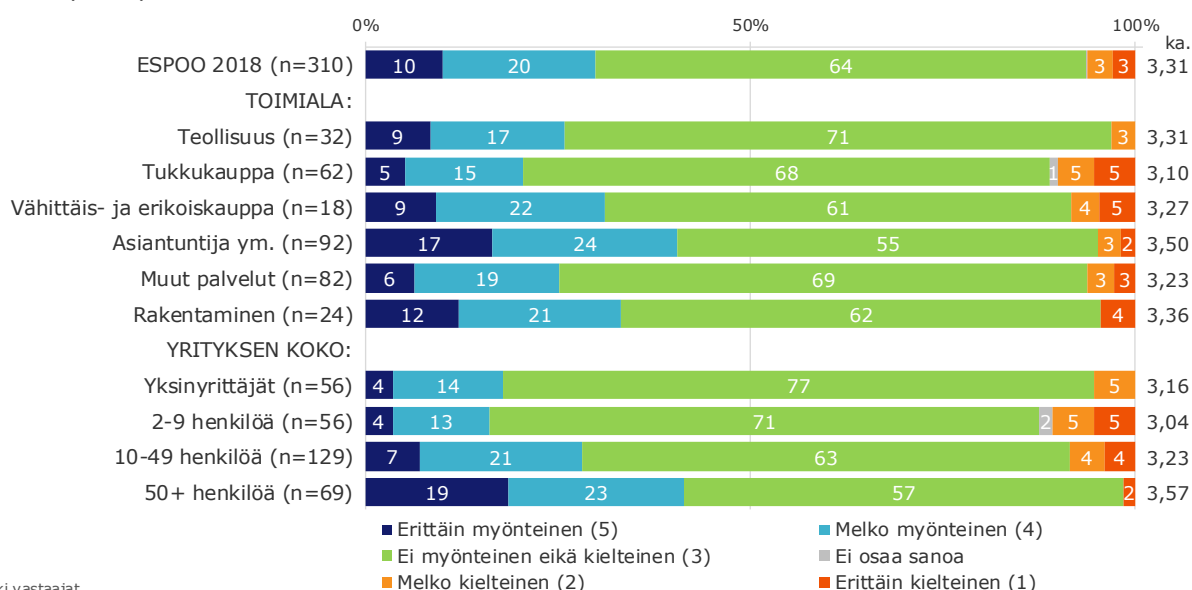
Suurin syy yritysten tyytymättömyyteen liikenteeseen ja yhteyksiin on metron aiheuttamat ongelmat bussiyhteyksille. Seuraavaksi eniten tyytymättömyyttä aiheuttaa julkisen liikenteen riittämättömyys.

Kantar TNS:n Espoon kaupungin toimeksiannosta toteuttamassa Espoo yritysten toimintaympäristönä 2018 -tutkimuksessa (Hyry 2018) selvitettiin mielikuvia Espoon kaupungista yritysten toiminnan näkökulmasta. Tutkimuksen tavoitteena on tuoda esille yritysten odotuksia ja näkemyksiä siitä, miten Espoon tulisi parantaa toimintaansa ja palveluitaan. Tutkimuksessa haastateltiin kesällä 2018 puhelinhaastatteluna yhteensä 310 yrityksen ylimpään johtoon kuuluvaa henkilöä tai yrittäjää. Tutkimuksen otos muodostettiin LeadDeskin yritysrekisteristä. Otos ja lopullinen haastatteluaineisto on muodostettu siten, että yritysjakoumassa on riittävän kattavasti eri kokoisia (liikevaihto) ja eri toimialoja edustavia yrityksiä. Vuosina 2018, 2016 ja 2015 toteutettujen tutkimusten aineistot ovat keskenään rakenteeltaan vertailukelpoisia. Vuoden 2018 tutkimuksessa koottiin tarkemmat tiedot myös vastanneiden yritysten toimialoista, mikä mahdollistaa tulosten toimialoittaisen tarkastelun. Tämän lisäksi tuloksia on tarkasteltu yritysten koon mukaan.

Lisätietoja:
Erityisasiantuntija Minna Joensuu, Espoon kaupunki,
Konserniesikunta, Strategiayksikkö
puh. 043 827 3386, minna.joensuu@espo.fi

Kuinka myönteinen tai kielteinen vaikutus Länsimetron valmistumisella on ollut yrityksellenne?

ESPOO 2018 (n=310)

n=kaikki vastaajat

Kuvio 4. Länsimetron valmistumisen vaikutus yrityksiin

Espoo vaikuttaa Terve Kunta -verkostossa

Riikka Puusniekka ja Arja Juvonen

Espoo on ollut jäsenenä kansallisessa Terve Kunta -verkostossa syksystä 2017 alkaen. Kansallista verkostoa koordinoi Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) ja siihen kuuluu jäsenenä 20 kuntaa, 4 seutukuntaa sekä 1 maakunta.

Verkoston jäsenyys edellyttää Espoolta aktiivista otetta hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä sekä hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamisessa. Työn tulee toteutua hallinnonalojen välisenä yhteistyönä ja kuntalaisia osallistamalla. Verkoston jäsenyys edellyttää myös, että hyvinvoinnin edistämistä tukevat poik-kihallinnolliset johtamisen rakenteet ovat kunnossa.

Verkostoon liittymisen myötä Espoo sitoutui yhteiseen kehittämiseen ja hyvien käytäntöjen jakamiseen verkostokuntien kanssa. Verkoston toiminta kohdistuu kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen strategisen johtamisen, hyvinvointia edistävän toiminnan sekä sen arvioinnin kehittämiseen. Tarkemmat tavoitteet toiminnalle asetetaan neljän vuoden välein.

Vuosien 2017-2020 fokuksena on nostettu kuntien tukeminen sote- ja maakuntauudistuksessa sekä la-
kisääteisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen veloitteiden toimeenpanossa. Tällaisia ovat muun muassa ennakoarvioinnin käyttöönotto ja hyvinvointikertomuksen valmistelu.

Kansallinen verkosto linkki kansainväliseen yhteistyöhön

Kansallinen Terve Kunta -verkosto on osa WHO:n Healthy Cities -verkostoa, johon kuuluu kansallisten verkostojen lisäksi 1400 suoraa kaupunkijäsentä 30 eri maasta. Verkoston toiminta kattaa noin 165 miljoonaa ihmistä. Espoo on osa kansainvälistä verkostoa kansallisen verkoston kautta. Suomesta verkoston suoria kaupunkijäseniä ovat tällä hetkellä Turku ja Kuopio. Helsinki ja Järvenpää harkitsevat jäsenyyttä.

Kansainvälinen verkosto asettaa yhteiset tavoitteet toiminnalleen ohjelmakausittain. Healthy Cities -verkoston visiota työstettiin alkuvuodesta 2018 ja se kir-

jattiin *Copenhagen Consensus of Mayors: Healthier and Happier Cities for All* -asiakirjaan. Visio muuttui konkreettisemmiksi toimenpidesuosituksiksi Belfas-tissa lokakuussa pidetyssä konferenssissa, jonka aikana muodostettiin *Belfast Charter for Healthy Cities*. Tämä asiakirja ohjaa verkoston työskentelyä loka-kuussa käynnistyneen uuden ohjelmakauden (Phase VII) ajan. Molemmissa asiakirjoissa näkyvät vahvas-ti sekä YK:n kestävän kehityksen 2030 agenda että kestävän kaupunkikehityksen tavoitteet (New Urban Agenda), ja ne ohjaavat siten Healthy Cities -verkoston kaupunkien työtä kestäväälle kehitykselle asetettu-jen tavoitteiden suuntaisesti.

Konsensus on laaja-alainen ja se lähestyy kaupunki-en hyvinvointia ja terveyttä edistävää työtä kuudesta eri näkökulmasta (kuva 1). Konsensuksen mukai-
sesti Healthy Cities -verkoston kaupungit sitoutuvat asukaslähtöiseen kaupunkisuunnitteluun, joka tukee niin fyysistä, kulttuurista kuin sosiaalista hyvinvointia koko ihmisen elinkaaren ajan.

Se nostaa asukkaat kaupunkien kehittämisen ja pää-töksenteon keskiöön ja kannustaa asukkaisiin inves-toimiseen. Konsensuksen visiossa korostuvat muun muassa yhteiskunnallisen luottamuksen rakentami-nen, yhdenvertaisuuden ja yhteisöllisyyden vahvista-minen sekä asukkaiden osallisuuden ja vaikutusmah-dollisuuksien lisääminen.

Vision mukaisesti kaupungit sitoutuvat luomaan asukkaille parempia mahdollisuuksia ottaa itse vas-tuuta oman terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä. Tässä asukkaiden osaamisen vahvistaminen terveyden edistämiseen, sosiaalisiin suhteisiin ja ympäris-töasioihin liittyen nähdään keskeisenä.

Visio korostaa kaupunkien keskeistä roolia moninai-sissa turvallisuuskysymyksissä. Se kannustaa inves-toimaan kiertotalouteen, vanhuustalouteen (silver economy) ja vihreään talouteen. Myös investoiminen inhimillistä ja sosiaalista pääomaa tuottavien tahojen, kuten koulutuksen ja terveydenhoidon ja sosiaalipal-velujen toimintaan nähdään tärkeänä.

Hyvinvoiva Espoo -ohjelma esillä WHO:n konferenssissa

Terve Kunta -verkosto tarjoaa Espoolle mahdollisuu-den jakaa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen liittyvää osaamista ja hyviä käytäntöjä sekä valta-kunnallisesti että kansainvälisesti. Espoo oli mukana

Kuva 1. Healthy Cities -verkoston visio

Belfastissa lokakuussa järjestetyssä WHO Healthy Cities -konferenssissa, joka kokosi yhteen verkoston jäseniä 70 maasta ja 200 kaupungista ympäri maailman. Konferenssissa juhlistettiin verkoston 30-vuotista historiaa ja suunnattiin katsetta vahvasti tulevaan ohjelmakauteen.

Konferenssin aikana jaettiin myös kokemuksia menestyksekkäistä toimenpiteistä sekä kiinnostavista uusista avauksista. Hyvinvoiva Espoo -ohjelman sisällöt tulivat tutuiksi osallistujille konferenssin rinnakkaisessiossa. Mielen hyvinvoinnin edistäminen ja sen nivominen osaksi kaupungin perustoimintaa kiinnosti kuulijoita. Koska konferenssiin osallistui runsaasti kaupunkien luottamushenkilöitä, myös ohjelmatyöhön sisältyvä tiivis yhteistyö virkamiesten ja luottamushenkilöiden välillä herätti kiinnostusta.

Lisätietoja:

Riikka Puusniekka, erityissuunnittelija, sosiaali- ja terveystoimen esikunta, Hyvinvoiva Espoo -ohjelman ohjelmapäällikkö, Terve kunta -verkoston yhdyshenkilö, riikka.puusniekka@espoo.fi

Arja Juvonen, kansanedustaja, Espoon kaupunginvaltuutettu, Hyvinvoiva Espoo -ohjelman ohjausryhmän puheenjohtaja, Terve Kunta -verkoston vastuullinen luottamushenkilö, arja.juvonen@eduskunta.fi

VÄESTÖN MUUTOKSET

III NELJÄNNEKSI 2018 (1.7. - 30.9.) ennakkotietoja

Teija Jokiranta

Espoon väestö oli syyskuun 2018 lopussa ennakkotietojen mukaan 282 293 asukasta

Väestö kasvoi vuoden 2018 alusta 3 250 asukkaalla, mikä on 300 asukasta vähemmän kuin vastaavana ajankohtana viime vuonna. Syntyneitä oli 70 ja kuolleita 90 edellisvuotta enemmän. Luonnollinen väestönlisäys oli 20 henkeä matalampi kuin edellisvuonna. Kuntien välinen nettomuutto oli tappiollinen 470 asukkaalla. Maahanmuutto kasvoi edellisvuodesta, sen sijaan espoolaisten muutto ulkomaille väheni. Nettosiirtolaisuus kasvoi edellisvuoden vastaavasta ajankohdasta 180 henkilöllä.

Tammi-syyskuussa Espoon väestöä lisäsi eniten nettosiirtolaisuus, sen osuus väestönkasvusta oli 45 prosenttia, luonnollisen väestönlisäyksen osuus oli 38 prosenttia ja muutto muista kunnista lisäsi Espoon väestöä 17 prosentin verran.

Vieraskielisiä asukkaista oli rekisteritiedon¹⁾ mukaan syyskuun lopussa 47 800, 17 % koko väestöstä, ja heidän osuutensa vuoden 2018 tammi - syyskuun väestönkasvusta oli 81 prosenttia.

Suuralueista eniten kasvoivat Suur-Matinkylä, Suur-Espoonlahti ja Vanha-Espoo. Alle kouluikäisten ikäryhmä, 0-6-vuotiaat, väheni 160 lapsella, eniten Suur-Lepävaarassa, 80 lapsella, Suur-Tapiolassa, 60 lapsella, ja Suur-Espoonlahdessa, 50 lapsella. Muut ikäryhmät kasvoivat.

Pääkaupunkiseudun väestö kasvoi tammi-syyskuussa 12 800 asukkaalla ja oli syyskuun lopussa 1 167 770. Helsinki, Vantaa ja Espoo saivat muuttovoittoa muista kunnista tammi-syyskuussa. Pääkaupunkiseudun osuus koko maan väestöstä on 21 prosenttia. Suurin väestöä lisäävä tekijä **koko maassa** oli tammi-syyskuussa nettomaahanmuutto, minkä ansiosta maan väkiluku kasvoi noin 7 400 asukkaalla. Kuolleita oli 4 120 asukasta enemmän kuin syntyneitä. Tammi-syyskuussa maahanmuutto Suomeen oli 23 740 asukasta, mikä on noin 1 000 asukasta vähemmän kuin viime vuoden vastaavana ajankohtana.

Yhdeksästä²⁾ suurimmasta kaupungista kaikki saivat muuttovoittoa muista kunnista tammi-syyskuussa. Maahanmuutto lisää väestöä kuntien välistä muuttoliikettä enemmän Espoossa ja Oulussa. Turussa, Lahdessa ja Kuopiossa kuolleiden määrä ylitti syntyneiden määrän. Kaikkien suurten kuntien väestö kasvoi. Pääkaupunkiseudun ulkopuolisista suurista kaupungeista eniten

kasvoi Tampere. Yhdeksän suurimman kaupungin väkiluku on 39 prosenttia koko maan väkiluvusta, eli lähes kaksi viidesosaa.

Helsingin seutu (14 kuntaa)³⁾ kasvoi tammi-syyskuussa kaikkiaan 14 450 asukkaalla. Seudun väestönkasvusta syntyneiden enemmyyttä oli 24 prosenttia, maahanmuutosta johtuva väestönkasvu oli 35 prosenttia ja 41 prosenttia väestönkasvusta tuli muuttovoittona muista kunnista. Helsingin seudun väkiluku syyskuun lopussa oli 1 489 540 asukasta. **Kehyskuntien⁴⁾** asukasluku kasvoi 1 640 asukkaalla. Väestönlisäyksestä oli syntyneiden enemmyyttä kuolleisiin nähden 23 prosenttia, muuttovoittoa muista kunnista 60 ja maahanmuuttoa 17 prosenttia. Kehyskuntien asukasluku syyskuun lopussa oli 321 770 asukasta.

Helsingin seudun (14 kuntaa) ja muun seudun⁵⁾ väkiluku oli syyskuun lopussa 1 613 880 asukasta ja alueen osuus koko maan väestönkasvusta oli 189 prosenttia, eli alue kasvoi koko maahan nähden lähes kaksinkertaisesti. Eniten alueen väestö kasvoi kuntien välisestä muuttovoitosta, minkä osuus väestönkasvusta oli 40 prosenttia. Nettosiirtolaisuus lisäsi väestöä 36 prosenttia ja syntyneiden enemmyyttä kuolleisiin nähden lisäsi alueen väestöä 24 prosentin verran.

Pääkaupunkiseudun ulkopuolisia kasvukeskuksia⁶⁾ olivat Tampere, Turku, Oulu ja Jyväskylä. Muuttotappiokuntia isoista kaupungeista oli kaksi seitsemästä. Suuria kaupunkeja, joissa kuolleisuus ylitti syntyvyyden, oli yli puolet. Siirtolaisuus lisäsi väestöä kuntien välistä muuttovoittoa enemmän yli puolessa yli 50 000 asukkaan kaupungista. Väestö väheni kahdessa seitsemästä suurista kaupungeista, eniten Salossa 520 asukkaalla, Kotkassa 450 asukkaalla ja Mikkelissä 300 asukkaalla. Väestö kasvoi vain yhdessä viidestä Suomen kunnista. Yli 100 asukkaalla kasvaneita kuntia oli vain 24 eli alle kahdeksan prosenttia.

1) Trimble Locus, väestö

2) Yhdeksän suurinta kaupunkia 1.1.2016 ovat Helsinki, Espoo, Tampere, Vantaa, Oulu, Turku, Jyväskylä, Lahti ja Kuopio. Niiden väestö ylittää 100 000 asukkaan rajan.

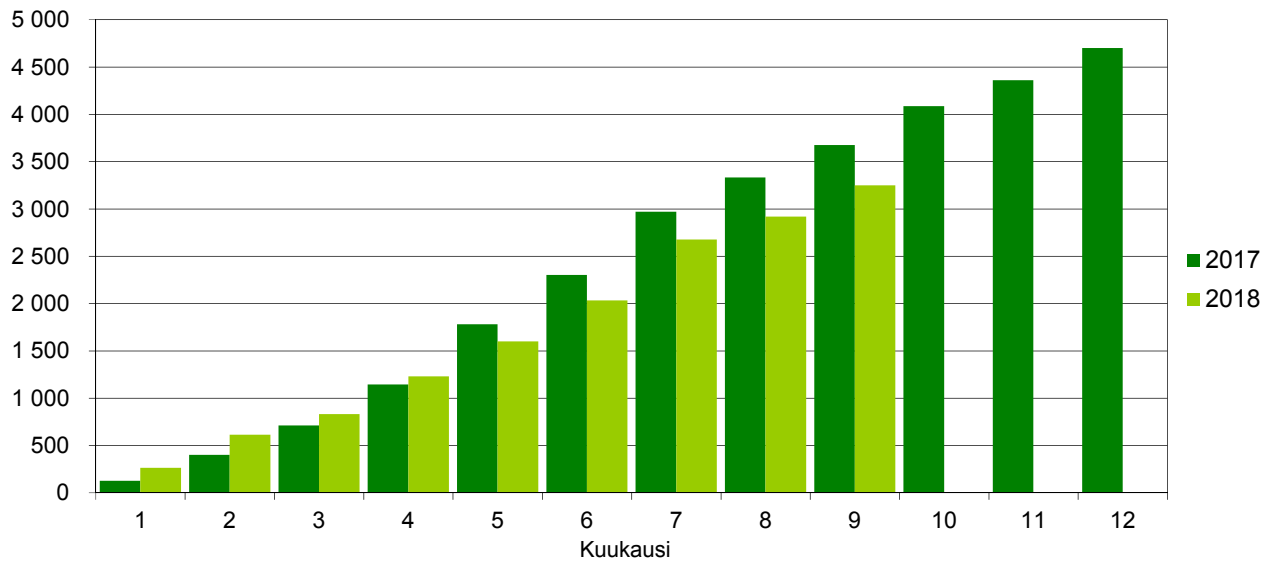
3) Espoo, Helsinki, Hyvinkää, Järvenpää, Kauniainen, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo, Tuusula, Vantaa ja Vihti

4) Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo, Tuusula ja Vihti

5) Muuhun seutuun kuuluvat lisäksi Porvoo, Lohja ja Raasepori

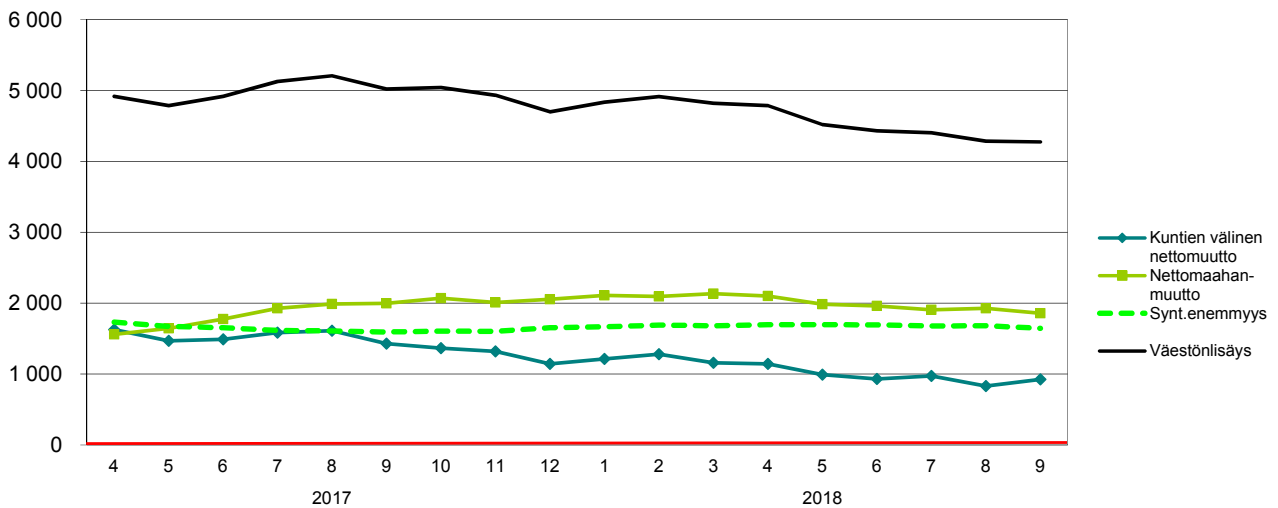
6) Yli 50 000 asukkaan kaupungit 1.1.2017 ovat Helsinki, Espoo, Tampere, Vantaa, Oulu, Turku, Jyväskylä, Lahti, Kuopio, Kouvola, Pori, Joensuu, Lappeenranta, Hämeenlinna, Vaasa, Rovaniemi, Seinäjoki, Mikkelä, Kotka, Salo ja Porvoo

Asukasta

Kuva 1. Väestönkasvu Espoossa kuukausittain 2017 ja 2018, kertymä vuoden alusta

Asukasta

Kuva 2. Väestönmuutokset Espoossa 2017-2018, 12 kk:n liukuva vuosisumma

Taulukko 1. Espoon väestönmuutokset tapahtumakuukauden mukaan

Vuosi Kuukausi	Maassamuutto			Siirtolaisuus			Muutto- voitto yht.	Luonnolliset väestönmuutokset			Väestön lisäys 1)	Väestö vuoden/ kk:n lopussa 1)
	Kuntaan	Kunnasta	Netto	Maahan	Maasta	Netto		Elä- vänä synt.	Kuol- leet	Synt. enem- myys		
Toteutunut												
1990	9 790	9 233	557	763	384	379	936	2 707	904	1 803	2 812	172 645
1991	9 625	8 922	703	813	393	420	1 123	2 773	907	1 866	3 047	175 692
1992	9 741	8 715	1 026	805	454	351	1 377	2 985	959	2 026	3 375	179 067
1993	10 673	9 174	1 499	723	487	236	1 735	2 972	979	1 993	3 612	182 679
1994	11 711	10 043	1 668	553	615	-62	1 606	3 057	905	2 152	3 828	186 507
1995	11 914	9 033	2 881	694	802	-108	2 773	2 941	970	1 971	4 740	191 247
1996	12 704	9 851	2 853	956	808	148	3 001	3 003	1 120	1 883	5 013	196 260
1997	12 680	10 132	2 548	859	897	-38	2 510	2 946	1 008	1 938	4 574	200 834
1998	13 232	11 098	2 134	1 018	1 087	-69	2 065	2 953	1 003	1 950	4 128	204 962
1999	13 777	11 139	2 638	1 114	1 284	-170	2 468	3 001	990	2 011	4 705	209 667
2000	13 819	11 925	1 894	1 185	1 498	-313	1 581	3 143	1 060	2 083	3 604	213 271
2001	14 582	13 565	1 017	1 575	1 215	360	1 377	3 105	1 018	2 087	3 565	216 836
2002	15 285	13 222	2 063	1 516	1 016	500	2 563	3 193	1 022	2 171	4 761	221 597
2003	13 917	13 707	210	1 442	1 125	317	527	3 300	1 207	2 093	2 634	224 231
2004	14 847	14 050	797	1 594	1 332	262	1 059	3 307	1 129	2 178	3 241	227 472
2005	15 329	14 008	1 321	1 861	1 178	683	2 004	3 368	1 192	2 176	4 232	231 704
2006	14 035	14 053	-18	2 066	1 162	904	886	3 538	1 166	2 372	3 315	235 019
2007	14 081	14 499	-418	2 370	1 318	1 052	634	3 545	1 209	2 336	3 028	238 047
2008	14 041	14 092	-51	2 708	1 495	1 213	1 162	3 485	1 140	2 345	3 518	241 565
2009	13 792	14 295	-503	2 328	1 299	1 029	526	3 465	1 268	2 197	2 765	244 330
2010	14 488	14 245	243	2 412	1 293	1 119	1 362	3 579	1 328	2 251	3 640	247 970
2011	15 330	14 640	690	3 041	1 516	1 525	2 215	3 546	1 303	2 243	4 469	252 439
2012	16 088	15 506	582	3 209	1 565	1 644	2 226	3 447	1 309	2 138	4 385	256 824
2013	15 045	15 023	22	3 263	1 550	1 713	1 735	3 532	1 341	2 191	3 929	260 753
2014	15 978	14 917	1 061	3 405	1 680	1 725	2 786	3 407	1 334	2 073	4 790	265 543
2015	17 106	15 868	1 238	3 166	1 991	1 175	2 413	3 280	1 427	1 853	4 259	269 802
2016	17 537	15 897	1 640	3 384	2 069	1 315	2 955	3 236	1 445	1 791	4 781	274 583
2017	18 067	16 701	1 366	3 421	1 801	1 620	2 986	3 089	1 440	1 649	4 461	279 044
Ennakkotietoja												
2018*												
1	1 317	1 325	-8	314	157	157	149	254	141	113	262	279 306
2	1 156	1 064	92	229	108	121	213	259	120	139	352	279 658
3	1 185	1 259	-74	294	120	174	100	250	134	116	216	279 874
4	1 287	1 164	123	234	106	128	251	277	128	149	400	280 274
5	1 473	1 358	115	226	115	111	226	262	118	144	370	280 644
6	1 712	1 587	125	306	154	152	277	283	127	156	433	281 077
7	1 664	1 381	283	378	144	234	517	263	138	125	642	281 719
8	1 865	2 033	-168	461	225	236	68	291	116	175	243	281 962
9	1 790	1 722	68	321	171	150	218	228	115	113	331	282 293
10												
11												
12												
YHT.	13 449	12 893	556	2 763	1 300	1 463	2 019	2 367	1 137	1 230	3 249	

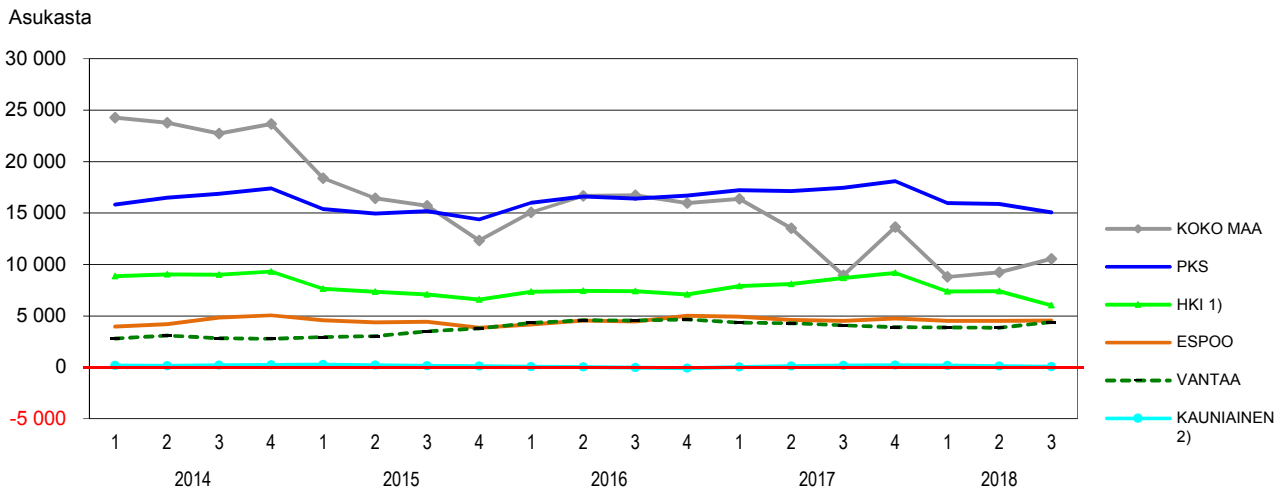
1) Virallinen väestö ja väestönlisäys.

*) Ennakkotieto

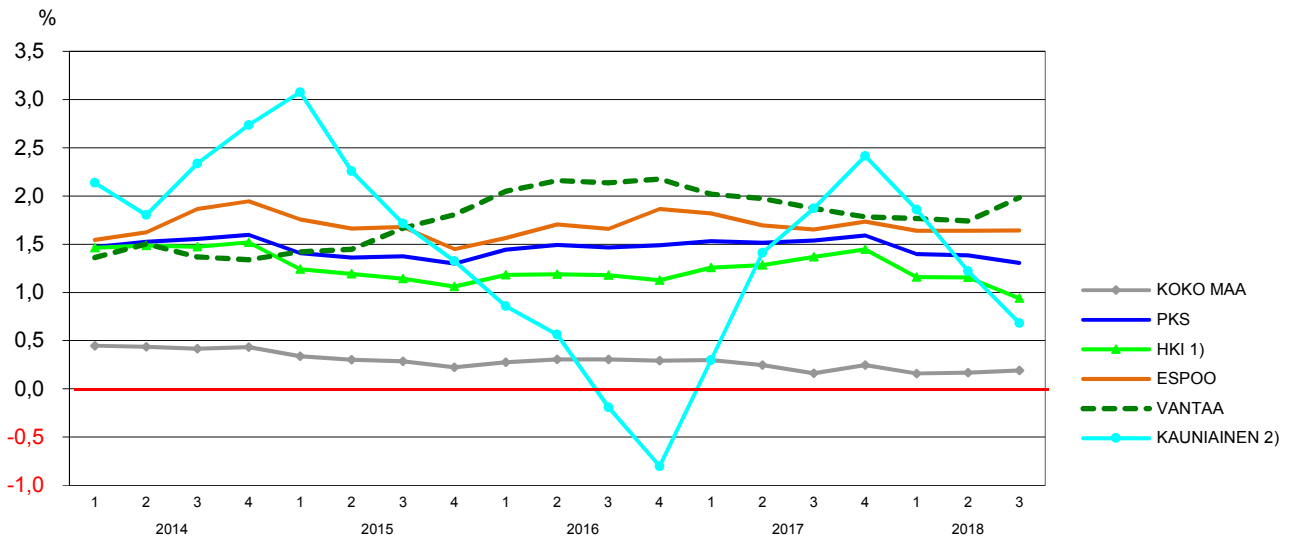
Lähde: Tilastokeskus

Kuvatut väestönmuutostekijät:

Nettomaassamuutto	= Espooseen muista Suomen kunnista muuttaneet - Espoosta muihin Suomen kuntiin muuttaneet
Nettosiirtolaisuus	= ulkomailta Espooseen muuttaneet - Espoosta ulkomaille muuttaneet
Syntyneiden enemmitys	= syntyneet - kuolleet
Väestönlisäys	= väestönlisäys vuoden alusta

Kuva 3. Väestönkasvu pääkaupunkiseudulla ja koko maassa, liukuva vuosisumma

Kuva 4. Väestönkasvu pääkaupunkiseudulla ja koko maassa, liukuva vuosisumma, kasvuprosentit

1) 1.1.2009 osa Sipoosta siirtyi Helsinkiin.

2) Kauniaisten kohdalla suuria suhteellisen osuuden muutoksia selittää kunnan pieni koko.

HUOM!

Kuukausittaiset tiedot on tilastoitu **tapahtumakuukauden mukaan**, eli väestötietojärjestelmään tehdään korjauksia taannehtivasti ko. tapahtumakuukauden kohdalle.

Neljännesvuosittaiset tiedot on tilastoitu **rekisteröinti-neljänneksen mukaan**, eli väestötietojärjestelmään vietään tiedot kunkin neljänneksen aikana eikä myöhemmin

tulleita korjauksia enää oteta huomioon ko. neljänneksen tietoihin. Tilasto perustuu maistraattien pitämiin paikallisiin väestörekistereihin, joista ne päivitetään väestötietojärjestelmään.

Taulukko 2. Väestönmuutokset suurissa kaupungeissa rekisteröintineljänneksen mukaan 2018

Alue vuosinel- jännes, kertymä 2018	Luonnolliset väestönmuutokset			Kuntien välinen muutto			Siirtolaisuus			Koko- nais- muutos	Väkiluku 30.9. 2018
	Elävänä syntyneet	Kuol- leet	Synt. enem- myys	Tulo- muutto	Lähtö- muutto	Netto- muutto	Maahan- muutto	Maasta- muutto	Netto- siirto- laisuus		
Koko maa	12 438	12 673	-235	95 664	95 664	-	9 681	5 143	4 538	4 303	
I-III	36 176	40 296	-4 120	223 718	223 718	-	23 735	12 210	11 525	7 405	5 520 535
Pks-yht.	3 099	1 919	1 180	21 937	20 258	1 679	3 980	2 234	1 746	4 605	
I-III	9 103	5 978	3 125	55 467	50 496	4 971	10 177	5 471	4 706	12 802	1 167 769
Helsinki ¹⁾	1 648	1 219	429	10 903	10 439	464	2 204	1 392	812	1 705	
I-III	4 846	3 784	1 062	27 427	24 752	2 675	5 599	3 378	2 221	5 958	649 230
Espoo	782	369	413	5 319	5 136	183	1 160	540	620	1 216	
I-III	2 367	1 137	1 230	13 449	12 893	556	2 763	1 300	1 463	3 249	282 293
Tampere	590	492	98	6 718	4 602	2 116	534	262	272	2 486	
I-III	1 648	1 492	156	13 551	11 046	2 505	1 081	551	530	3 191	235 044
Vantaa	649	314	335	5 395	4 401	994	588	286	302	1 631	
I-III	1 842	1 007	835	13 847	12 045	1 802	1 748	752	996	3 633	226 660
Oulu ¹⁾⁴⁾	554	316	238	3 885	3 038	847	381	153	228	1 313	
I-III	1 645	1 020	625	7 573	7 214	359	788	351	437	1 421	203 231
Turku	480	439	41	5 168	3 711	1 457	473	218	255	1 753	
I-III	1 302	1 406	-104	10 266	8 985	1 281	1 180	527	653	1 830	191 499
Jyväskylä ¹⁾	324	262	62	3 887	2 681	1 206	195	88	107	1 375	
I-III	946	885	61	7 243	6 361	882	477	223	254	1 197	141 385
Lahti ⁶⁾	284	285	-1	2 042	1 989	53	177	71	106	158	
I-III	773	923	-150	4 833	4 544	289	430	167	263	402	119 975
Kuopio ³⁾⁴⁾⁵⁾⁷⁾	276	279	-3	2 682	1 965	717	94	52	42	756	
I-III	772	857	-85	5 146	4 741	405	282	118	164	484	118 693
Kouvola ¹⁾	142	241	-99	722	1 177	-455	57	29	28	-526	
I-III	410	759	-349	1 794	2 330	-536	166	79	87	-798	83 398
Pori ²⁾	170	265	-95	1 141	1 165	-24	75	27	48	-71	
I-III	507	775	-268	2 667	2 661	6	236	89	147	-115	84 472
Joensuu ¹⁾	152	171	-19	2 212	1 546	666	112	49	63	710	
I-III	483	560	-77	4 034	3 529	505	202	86	116	544	76 611
Lappeenranta ¹⁾	142	181	-39	1 517	1 234	283	199	57	142	386	
I-III	398	562	-164	2 845	2 930	-85	388	127	261	12	72 921
Hämeenlinna ¹⁾	138	168	-30	1 205	1 142	63	79	62	17	50	
I-III	394	561	-167	2 769	2 674	95	180	111	69	-3	67 659
Vaasa ⁴⁾	158	142	16	1 952	1 245	707	256	89	167	890	
I-III	462	437	25	3 332	3 285	47	490	275	215	287	67 679
Rovaniemi	131	116	15	1 620	998	622	109	37	72	709	
I-III	412	401	11	2 867	2 522	345	199	94	105	461	62 881
Seinäjoki ¹⁾	151	121	30	1 222	1 104	118	48	11	37	185	
I-III	475	360	115	2 575	2 280	295	99	37	62	472	63 148
Mikkeli ⁴⁾	107	161	-54	823	856	-33	82	17	65	-22	
I-III	300	486	-186	1 759	1 976	-217	154	50	104	-299	53 962
Kotka	110	159	-49	713	788	-75	95	28	67	-57	
I-III	285	551	-266	1 472	1 802	-330	208	63	145	-451	53 088
Salo ¹⁾	78	170	-92	517	761	-244	63	27	36	-300	
I-III	254	506	-252	1 226	1 607	-381	180	67	113	-520	52 464
Porvoo	100	110	-10	680	732	-52	49	57	-8	-70	
I-III	319	306	13	1 739	1 783	-44	166	130	36	5	50 164

Lähde: Väestön neljännesvuositilasto III / 2018. Tilastokeskus.

1) Kuntaliitoksia 1.1.2009: **Helsinki**: osa Sipooista siirtyi Helsinkiin; **Hämeenlinna**: Hauho, Kalvola, Lammi, Renko, Tuulos;

Joensuu: Eno, Pyhäselkä; **Jyväskylä**: Jyväskylän mlk, Korpihahti; **Kouvola**: Elimäki, Jaala, Kuusankoski, Anjalankoski, Valkeala;

Lappeenranta: Joutseno; **Oulu**: Ylikiiminki; **Salo**: Halikko, Kiikala, Kisko, Kuusjoki, Muurla, Perniö, Pertteli, Suomusjärvi, Särkisalo;

Seinäjoki: Nurmo, Ylistaro

2) Kuntaliitoksia 1.1.2010: **Pori**: Noormarkku

3) Kuntaliitoksia 1.1.2011: **Kuopio**: Karttula

4) Kuntaliitoksia 1.1.2013: **Kuopio**: Nielsiä; **Mikkeli**: Ristiina, Suomenniemi; **Oulu**: Haukipudas, Kiiminki, Oulunsalo, Yli-Ii; **Vaasa**: Vähäkyrö

5) Kuntaliitos 1.1.2015: **Kuopio**: Maaninka

6) Kuntaliitos 1.1.2016: **Lahti**: Nastola

7) Kuntaliitos 1.1.2017: **Kuopio**: Juankoski

TYÖPAIKAT, TYÖLLISYYS JA TYÖTTÖMYYS ESPOOSSA III NELJÄNNES 2018 (1.7. - 30.9.)

Petri Lintunen

Työttömyyden ja työllisyyden kehitystä seurataan kuukausittain Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilastolla sekä Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksella. Nämä seurannat poikkeavat toisistaan paitsi käyttötarkoitukseltaan, myös menetelmiltään ja aineistoltaan. Siksi niiden tuottamat luvut usein poikkeavat toisistaan huomattavasti. Molemmissa seurannamenetelmissä on virhelähteitä. Esim. työllisyys- ja työttömyysasteissa alle prosenttiyksikön vaihtelut sisältyvät virhemarginaaliin.

Työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) työnvälitystilasto perustuu rekisteröityihin työ- ja elinkeinotoimistojen asiakkuuksiin. Se palvelee ensisijaisesti työvoimahallintoa, mm. työnvälitystoimintaa, työvoimapoliittisia toimia sekä työttömyyden yhteiskunnalle aiheuttamien kustannusten arviointia. TEM:n luvut ovat aina kuukauden viimeisen arkipäivän poikkileikkaustilanteita.

Tilastokeskuksen työvoimatutkimus perustuu kuukausittaiseen otantaan, jossa haastatellaan noin 12 000 työkäistä (15-74 -vuotiasta) henkilöä. Espoolaisia on otoksessa noin 1000. Tiedot kootaan kaikilta kuukauden viikoilta. Työvoimatutkimus kuvaa työvoimaa ensisijaisesti työmarkkinoiden ja työvoiman saatavuuden näkökulmasta. Sen keskeisenä tarkoituksena on mitata työmarkkinoiden käytettävissä olevaa työvoimaa. Työvoimatutkimus noudattaa kansainvälisen työjärjestön ILO:n suosituksia sekä EU:n tilastovirasto Eurostat:n edellyttämiä käytäntöjä. Monissa kansainvälisissä työllisyys- ja työttömyysvertailuissa käytetään työvoimatutkimuksen lukuja. Koska työvoimatutkimus perustuu otantaan, ovat luvut suuntaa antavia. Virhe on sitä suurempi, mitä pienempää väestöryhmää tarkastellaan. Espoon osalta vuonna 2005 keskeinen virhe oli työvoiman määrässä noin 4500, työllisten määrässä noin 3900 ja työttömien määrässä noin 1000 henkeä.

Työllisyys ja työpaikat työvoimatutkimuksen mukaan

Tuorein virallinen työpaikkaluku on vuodelta 2016, jolloin Espoossa oli 117 000 työpaikkaa. Sen jälkeistä kehitystä voidaan arvioida Tilastokeskuksen otospohjaisella työvoimatutkimuksella, jonka mukaan työpaikkojen määrä Espoossa notkahti vuonna 2016 selvästi, mutta nousi seuraavana vuonna jälleen vuoden 2015 tasolle. Kuluvan vuoden aikana työpaikkojen määrä on jatkanut kasvuaan ja kolmannella vuosineljänneksellä työpaikkoja oli noin 132 000, mikä on

selvästi enemmän kuin vuotta aiemmin. Työvoimatutkimuksen luvuissa on kuntatasolla suurta satunnaisvaihtelua. Siksi niitä on pidettävä karkeasti kehityksen suuntaa-antavina.

Työvoimatutkimuksen mukaan työvoimaosuus (työvoimaan kuuluvien osuus 15-74 -vuotiaista) oli toisella vuosineljänneksellä Espoossa 73 % eli vuodentakaisella tasolla. Työllisyysaste oli 74 %.

Tilastokeskuksen työvoimatutkimus: Työpaikkojen määrä, alueellinen vertailu

	2017				vuosi	2018		
	1. nelj.	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.		1. nelj.	2. nelj.	3. nelj.
Työpaikkojen lkm								
Helsingin seutu	764 000	782 300	776 800	791 500	778 600	787 700	801 800	814 565
Pääkaupunkiseutu	661 300	681 300	674 500	691 900	677 300	687 500	700 800	704 304
Espoo	125 500	127 700	129 300	131 900	128 600	131 900	129 000	132 314
Muutos vuodentakaisesta %								
Helsingin seutu	2	1	0	3	2	3	2	5
Pääkaupunkiseutu	1	2	0	4	2	4	3	4
Espoo	1	2	3	4	3	5	1	2

Tilastokeskuksen työvoimatutkimus: Työvoimaosuus ja työllisyysaste, alueellinen vertailu

	2017				vuosi	2018		
	1. nelj.	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.		1. nelj.	2. nelj.	3. nelj.
Työvoimaosuus %								
Koko maa	64,6	67,4	65,9	65,3	65,8	65,6	68,0	66,8
Helsingin seutu	69,9	71,8	70,8	71,6	71,0	71,3	72,2	71,6
Pääkaupunkiseutu	70,7	72,2	70,7	72,1	71,4	71,7	72,8	72,3
Espoo	73,5	74,1	73,3	74,4	73,8	73,9	74,6	72,8
Työllisyysaste (15-64 v.)								
Koko maa	67,7	70,2	70,6	70,0	69,6	69,7	72,6	72,7
Helsingin seutu	71,7	73,4	73,6	74,3	73,3	73,5	74,8	74,9
Pääkaupunkiseutu	71,8	73,3	73,1	74,1	73,1	73,1	74,3	74,9
Espoo	74,7	77,3	75,9	76,3	76,1	75,8	76,2	74,4

Työvoimaosuus = työvoimaan kuuluvien prosenttiosuus samanikäisestä (15-74 v.) väestöstä.

Työllisyysaste = työllisten prosenttiosuus työkäisestä väestöstä (15-64 v.).

Työttömyys TEM:n työvälitystilaston mukaan

Työttömien määrä vähenee tasaista vauhtia

Syyskuun 2018 lopulla Espoossa oli työttömiä työnhakijoita yhteensä 10 858. Työttömien määrä Espoossa kääntyi laskuun vuoden 2016 lokakuussa ensimmäistä kertaa maaliskuun 2012 jälkeen, ja laskusuuntaus on jatkunut siitä lähtien. Kuluneen kehityksen valossa työttömien määrä vähenee tulevinakin kuukausina. Jos tämä trendi jatkuu, työttömiä olisi vuoden 2019 syyskuussa arviolta noin 9700.

Alle 25-vuotiaita työttömiä oli syyskuun 2018 lopulla Espoossa 982 eli 9,2 % vähemmän kuin vuotta aiemmin. Kolme ja puoli vuotta jatkunut nuorisotyöttömyyden kasvu taittui vuoden 2016 kesäkuussa. Laskusuuntaus on jatkunut siitä lähtien. Mikäli viimeisen parin vuoden trendi jatkuu, syyskuussa 2019 olisi arviolta 800-850 alle 25-vuotiaita työtöntä.

Pitkäaikaistyöttömien (yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleiden) määrän kasvu taittui vuoden 2016 lopulla, mistä lähtien tilastoitu pitkäaikaistyöttömien määrä on laskenut melko ripeästi. Syyskuussa 2019 pitkäaikaistyöttömiä oli 3655 eli 23,6 % vuoden-

takaista vähemmän. Osuus kaikista työttömistä oli 33,7%. Viime vuosien trendin perusteella arvio pitkäaikaistyöttömien määrästä vuoden 2019 syyskuussa on vajaa 3100.

Ulkomaan kansalaisia oli kuluvan vuoden syyskuussa työttömänä 2477, kun vuotta aiemmin määrä oli 2922. Vähennystä vuodentakaisesta määrästä oli 15 %. Ulkomaan kansalaisten työttömyys kääntyi Espoossa laskuun vuoden 2017 helmikuussa. Parin viimeisen vuoden aikana tapahtuneen trendin perusteella laskusuuntaus jatkuu lähikuukausien aikana siten, että syyskuussa 2019 ulkomaalaisia työttömiä olisi Espoossa vajaa 2300.

Espoossa merkittävänä ryhmänä ovat korkeasti koulutetut työttömät. Vähintään alimman korkea-asteen tutkinnon suorittaneita on kolmannes kaikista Espoon työttömistä. Ammattiryhmistä työttömänä oli noin 3 600 johtajaa, erityisasiantuntijaa ja asiantuntijaa (noin kolmannes työttömistä).

Espon työttömyyslukuja syyskuussa 2017 ja 2018

Työ- ja elinkeinoministeriö, työvälitystilasto

	2017	2018	Muutos 2017-2018
	syyskuu	syyskuu	syyskuu
Työttömyysaste, %	8,7	7,6	-1,1 %-yksikköä
15 - 24-vuotiaat	7,8	7,1	-0,7 %-yksikköä
25 - 49-vuotiaat	7,9	6,9	-1,0 %-yksikköä
50 - 74-vuotiaat	10,7	9,3	-1,4 %-yksikköä
miehet	9,0	8,0	-1,0 %-yksikköä
naiset	8,4	7,3	-1,2 %-yksikköä
			%
Työttömät työnhakijat	12 354	10 858	-12,1 %
15 - 24-vuotiaat	1 081	982	-9,2 %
25 - 49-vuotiaat	6 837	6 004	-12,2 %
50 - 74-vuotiaat	4 436	3 872	-12,7 %
Miehet	6 445	5 758	-10,7 %
Naiset	5 909	5 100	-13,7 %
naisten osuus työttömistä, %	47,8	47,0	-0,9 %-yksikköä
			%
Yli vuoden työttömänä	4 786	3 655	-23,6 %
osuus työttömistä, %	38,7	33,7	-5,1 %-yksikköä

Espoon työ- ja elinkeinotoimistossa oli syyskuun lopulla 1948 avointa työpaikkaa, mikä oli 8 % enemmän kuin vuotta aiemmin.

Työttömyysluvuissa on myös huomattavaa vuodensisäistä kausivaihtelua. Kesä- ja heinäkuussa työttömien määrä on joka vuosi korkeimmillaan. Tämä johtuu mm. siitä, että oppilaitoksista vapautuu lukukausien päätyttyä työvoimaa työmarkkinoille.

Työttömyyden tulevan kehityksen arvio perustuu viimevuosien trendiin sekä Me-säätiön ylläpitämiin ennusteisiin, jotka perustuvat Holt-Winters -menetelmään. Siinä estimaatti perustuu aikasarjan aiempiin arvoihin siten, että niiden vaikutus heikkenee eksponentiaalisesti taaksepäin mentäessä.

Myös työttömyysasteen laskusuuntaus jatkuu

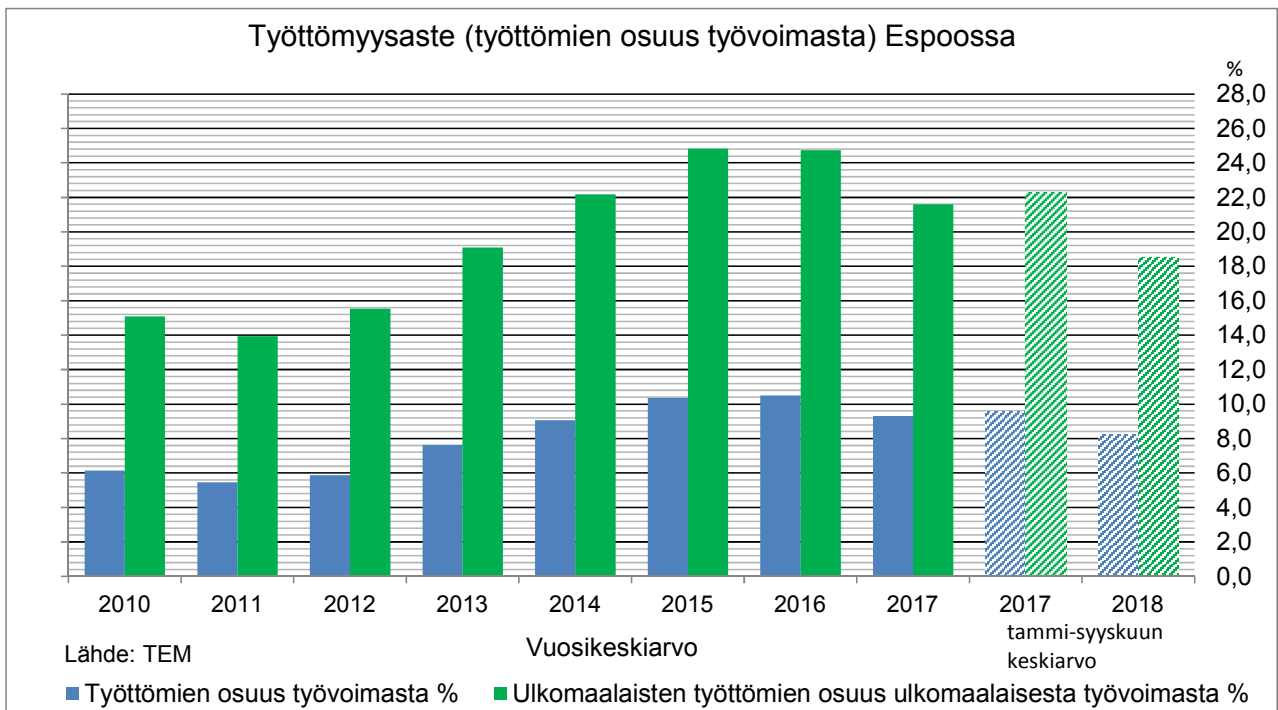
Syyskuun 2018 lopulla **työttömyysaste eli työttömien osuus työvoimasta** oli Espoossa 7,6 % eli 1,1 prosenttiyksikköä vuodentakaisesta alhaisempi. Koko maan työttömyysaste oli 8,8 %. Espoossa työttömyysasteen laskun ennustetaan jatkuvan kuluvan vuoden aikana siten, että vuoden 2019 syyskuussa työttömyysaste olisi 6,3 %. Koko maan työttömyysasteen ennustetaan olevan vuoden 2019 syyskuussa 7,2 %.

Ulkomaalaisten työttömien (ulkomaan kansalaiset) osuus ulkomaalaisesta työvoimasta oli syyskuun lopulla Espoossa 17,2 % eli 3,8 prosenttiyksikköä vuodentakaisesta alhaisempi.

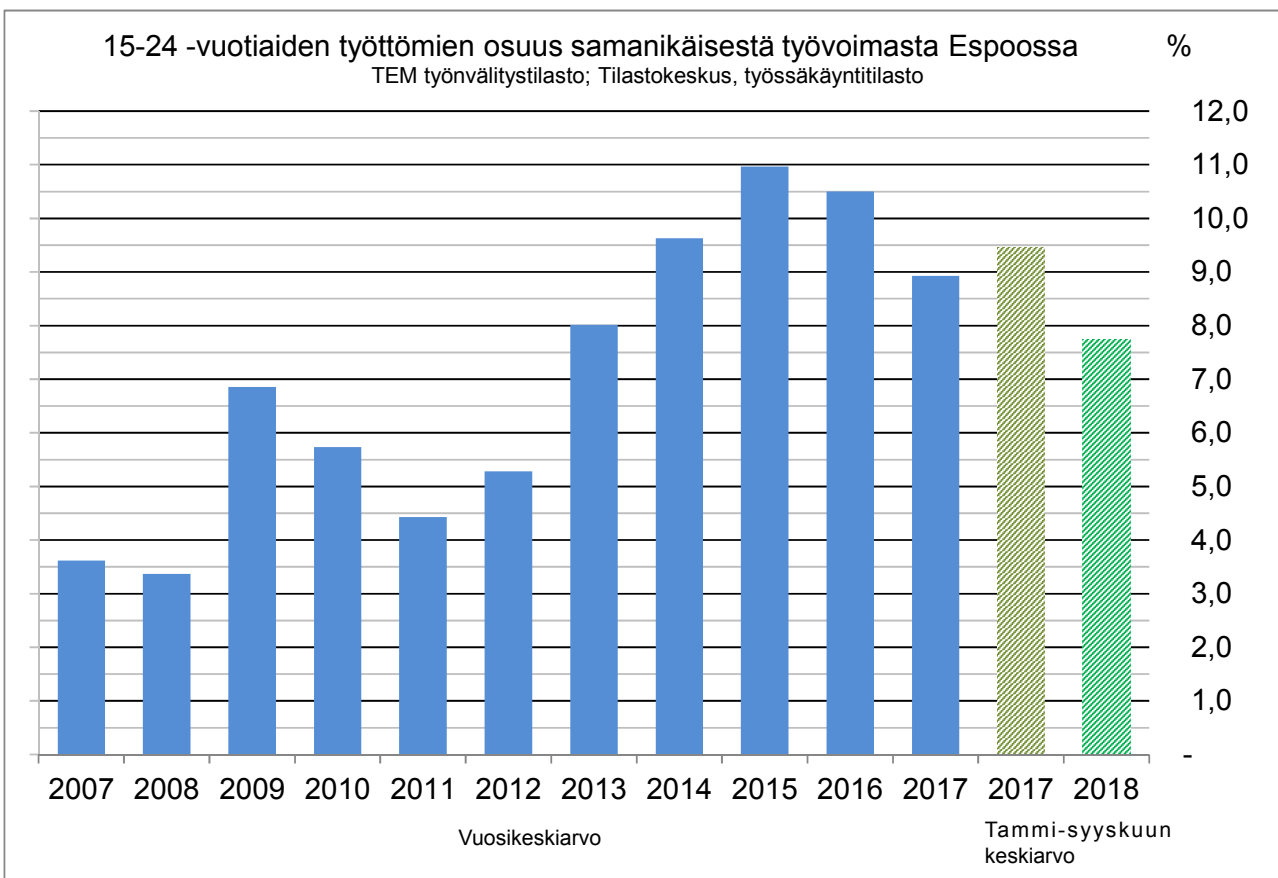
Alle 25-vuotiaiden espoolaisten työttömyysaste oli 7,1 % eli suunnilleen puoli prosenttiyksikköä vuodentakaisesta alhaisempi.

Useamman kuukauden keskiarvoja tarkasteltaessa saadaan häivytettyä työttömyyden vuodensisäisiä kausivaihteluja. Tammi-syyskuussa 2018 Espoon työttömyysaste oli keskimäärin 8,6 %, mikä oli 1,4 prosenttiyksikköä alhaisempi kuin vuotta aiemmin. **Ulkomaalaisten** työttömien (ulkomaan kansalaiset) osuus ulkomaalaisesta työvoimasta oli tammi-syyskuussa keskimäärin 18,5 %, mikä oli 3,8 prosenttiyksikköä alhaisempi kuin vuotta aiemmin. **Alle 25-vuotiaiden** työttömyysaste oli tammi-syyskuussa keskimäärin 7,9 % eli 1,6 prosenttiyksikköä vuodentakaisesta alhaisempi.

Kuukausittain päivittyvä Espoon työttömyyskatsaus osoitteessa www.espoo.fi/tieto >
Työssäkäynti, työttömyys ja elinkeinot >
Työttömyys kuukausittain

Kuva 1. Työttömyysaste Espoossa vuosikeskiarvoina: koko työvoima ja ulkomaalainen työvoima.
Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö.

Kuva 2. Nuorten työttömyysaste Espoossa vuosikeskiarvoina. Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö.

ESPOON RAKENNUSTUOTANTO

III NELJÄNNES 2018 (1.7. - 30.9.) ennakkotietoja

Petri Lintunen

Aloitettua asuntotuotantoa oli tammi-syyskuussa enemmän kuin vuotta aiemmin, ennuste lupaa lähivuosille vilkasta asuntorakentamista

Valmistunut tuotanto

Kaupungin rekisterin antaman ennakkotiedon mukaan vuoden 2018 kolmannella neljänneksellä valmistui uudisrakennuksiin kerrosalaa noin 300 000 m² ja uusia asuntoja 820. Kaikkiaan vuoden 2018 aikana on rekisteröity valmistuneeksi talonrakentamisen uudistuotantoa noin 235 000 k-m², mikä on noin 170 000 k-m² vähemmän kuin vuotta aiemmin. Uusia asuntoja on valmistunut vuoden 2018 aikana Espoon kaupungin asuntoyksikön mukaan 2577 eli 58 asuntoa enemmän kuin vuotta aiemmin. Rekisteritiedon mukaan asuinrakennuksiin valmistuneista asunnoista reilu 70 % on kerrostaloissa, vajaa 20 % erillispientaloissa ja vajaa 10 % rivi- ja ketjutaloissa.

Aloitukset

Kolmannella vuosineljänneksellä rekisteröitiin uudisrakentamista alkaneeksi noin 135 000 k-m². Uudistuotantona käynnistyi rekisterin mukaan noin 660 asuntoa. Kaikkiaan vuonna 2018 on rekisteröity alkaneeksi noin 350 000 k-m², mikä on suunnilleen saman verran kuin vuotta aiemmin. Espoon kaupungin asuntoyksikön mukaan uusia asuntoja oli aloituksissa 3176 eli 400 asuntoa enemmän kuin vuodentakaisissa aloituksissa. Aloitetuiksi rekisteröidystä asuntotuotannosta noin 75 % on kerrostaloissa, 20 % erillispientaloissa ja 5 % rivi- ja ketjutaloissa.

Myönnetyt rakennusluvut

Uusia rakennuslupia rekisteröitiin kolmannella vuosineljänneksellä noin 65 000 k-m². Asuntoja myönnettyissä uusien kohteiden rakennusluvissa oli rekisterin mukaan noin 540. Kaikkiaan vuoden 2018 aikana uusia rakennuslupia on rekisteröity myönnettyiksi noin 530 000 k-m², mikä on reilu 90 000 k-m² enemmän

kuin edeltävänä vuonna. Asuntoja myönnettyissä uusien kohteiden rakennusluvissa oli Espoon kaupungin asuntoyksikön mukaan 3578, mikä on 600 vähemmän kuin vuotta aiemmin. Rekisteröidyissä uusissa rakennusluvissa olevista asunnoista noin 80 % on kerrostaloissa, 15 % erillispientaloissa ja 5 % rivi- ja ketjutaloissa.

Asuntotuotannon ennuste

Ennusteen mukaan vuonna 2018 valmistuu yhteensä 3 700 uutta asuntoa. Vuosina 2018 ja 2019 asuntotuotanto on erityisen voimakasta (uusien asuntojen aloituksia yli 4000 vuodessa), minkä jälkeen aloituksen määrän ennustetaan vakiintuvan keskimäärin 3200 asunnon vuositasolle. Tulevien vuosien tuotannosta reilu 75 % on kerrostaloasuntoja.

Rakennustuotantotiedot perustuvat 1.10.2018 tehtyyn Trimble Locus -rekisteripointintaan. **Rekisteritiedot täydentyvät viiveellä, mikä heikentää niiden luotettavuutta. Siksi luvut ovat ennakkotietoja ja pikemminkin suuruusluokkaa osoittavia, kuin tarkkoja lukuja. Luvuissa on mukana ainoastaan uustuotanto, ei vanhojen rakennusten laajennuksia ja muutoksia. Asuntotuotannon osalta rekisterin tuottamia lukuja on täydennetty Espoon kaupungin asuntoyksikön tiedoilla.**

Luvut on poimittu Trimble Locus -järjestelmästä seuraavin kriteerein:

Rakentamistoimenpide = uudisrakennus

Ajankohta:

Rakentamisen aloitusajankohta = aloituskokouksen, pohjakatselmuksen tai perustuskatselmuksen ajankohta riippuen siitä, mikä toimenpide on merkitty suoritetuksi.

Rakennuslupan myöntämisaikajankohta = rakennuslupan myöntämispäivämäärä.

Rakennuksen valmistusajankohta = käyttöönottokatselmuksen päivämäärä.

Taulukko 1. Rakennustuotanto Espoossa
 Vuosineljännekset 2018 ja 2017 sekä kertymä 2018 ja 2017
 Ennakkotieto

Yksikkö	2018		2017		EROTUS	
	III vuosi- neljännes	Vuoden alusta	III vuosi- neljännes	Vuoden alusta	2018-2017 vuoden alusta	EROTUS 2018-2017 vuoden alusta %
VALMISTUNEET RAKENNUKSET						
Kaikki rakennukset						
-Rakennusten lkm	179	605	275	706	-101	-14,3
-Tilavuus (m3)	291 949	948 949	1 056 508	2 370 891	-1 421 942	-60,0
-Kerrosala (k-m2)	79 814	234 621	125 809	407 452	-172 831	-42,4
-Asuntojen lkm	820	2 577	350	2 519	58	-2,3
-Huoneistoala (h-m2)	51 498	138 785	29 068	142 469	-3 684	-2,6
Asuinrakennukset						
Yhteensä						
-Rakennusten lkm	115	401	117	389	12	3,1
-Tilavuus (m3)	247 821	701 722	139 470	709 351	-7 629	-1,1
-Kerrosala (k-m2)	68 526	190 536	35 460	194 988	-4 452	-2,3
-Asuntojen lkm (rekisteritieto)	820	2 088	350	2 180	-92	-4,2
-Huoneistoala (h-m2)	51 498	138 047	29 068	142 401	-4 354	-3,1
Erilliset pientalot						
-Rakennusten lkm	79	314	94	305	9	3,0
-Tilavuus (m3)	58 042	217 873	64 543	218 808	-935	-0,4
-Kerrosala (k-m2)	14 257	54 176	15 865	52 400	1 776	3,4
-Asuntojen lkm	94	380	115	369	11	3,0
-Huoneistoala (h-m2)	11 580	44 430	13 308	44 003	427	1,0
Rivi- ja ketjutalot						
-Rakennusten lkm	14	37	12	26	11	42,3
-Tilavuus (m3)	21 394	64 980	24 999	48 713	16 267	33,4
-Kerrosala (k-m2)	6 167	18 127	6 419	13 640	4 487	32,9
-Asuntojen lkm	72	197	77	161	36	22,4
-Huoneistoala (h-m2)	5 280	14 948	5 323	11 158	3 790	34,0
Asuinkerrostalot						
-Rakennusten lkm	22	50	11	58	-8	-13,8
-Tilavuus (m3)	168 385	418 869	49 928	441 830	-22 961	-5,2
-Kerrosala (k-m2)	48 102	118 233	13 176	128 948	-10 715	-8,3
-Asuntojen lkm	654	1 511	158	1 650	-139	-8,4
-Huoneistoala (h-m2)	34 638	78 669	10 437	87 240	-8 571	-9,8
Muut rakennukset (kerrosala, k-m2)						
Vapaa-ajan asuinrakennukset	37	37	100	351	-314	
Liikerakennukset	0	9 646	8 167	63 786	-54 140	
Toimistorakennukset	0	0	7 551	7 705	-7 705	
Liikenteen rakennukset	4 307	15 337	60 063	97 751	-82 414	
Hoitoalan rakennukset	3 980	5 603	1 045	3 761	1 842	
Kokoonntumisrakennukset	127	359	0	308	51	
Opetusrakennukset	743	743	3 750	3 750	-3 007	
Teollisuusrakennukset	690	2 083	7 179	11 404	-9 321	
Varastorakennukset	0	6 552	532	19 133	-12 581	
Palo- ja pelastustoimen rakenn.	412	499	0	363	136	
Maatalousrakennukset	0	0	0	0	0	
Muut rakennukset	992	3 226	1 962	4 152	-926	
ALOITETUT RAKENNUKSET						
Kaikki rakennukset						
-Rakennusten lkm	211	657	273	725	-68	-9,4
-Tilavuus (m3)	673 528	1 633 269	560 055	1 425 566	207 703	14,6
-Kerrosala (k-m2)	133 060	347 973	141 636	349 443	-1 470	-0,4
-Asuntojen lkm	664	3 176	1 439	2 776	400	14,4
-Huoneistoala (h-m2)	44 294	149 947	86 274	202 696	-52 749	-26,0
Asuinrakennukset						
Yhteensä						
-Rakennusten lkm	129	468	176	483	-15	-3,1
-Tilavuus (m3)	216 802	793 884	434 269	1 014 204	-220 320	-21,7
-Kerrosala (k-m2)	59 417	216 731	119 060	279 619	-62 888	-22,5
-Asuntojen lkm (rekisteritieto)	643	2 453	1 439	3 237	-784	-24,2
-Huoneistoala (h-m2)	43 536	149 189	86 274	202 696	-53 507	-26,4
Erilliset pientalot						
-Rakennusten lkm	114	400	131	383	17	4,4
-Tilavuus (m3)	82 991	279 610	96 450	272 908	6 702	2,5
-Kerrosala (k-m2)	20 294	67 057	23 805	67 874	-817	-1,2
-Asuntojen lkm	146	492	179	475	17	3,6
-Huoneistoala (h-m2)	16 672	55 069	19 495	55 920	-851	-1,5

Ei sisällä vanhojen rakennusten laajennuksia.
 Luvut perustuvat 1.10.2018 mennessä rakennusvalvonnan rekisteriin vietyyn aineistoon.
 Lähde: Trimble Locus-kuntatietojärjestelmä.
 Luvut ovat ennakkotietoja.

Yksikkö	2018		2017		EROTUS	
	III vuosi- neljännes	Vuoden alusta	III vuosi- neljännes	Vuoden alusta	2018-2017 vuoden alusta	EROTUS 2018-2017 vuoden alusta %
Rivi- ja ketjutalot						
-Rakennusten lkm	8	22	16	39	-17	-43,6
-Tilavuus (m3)	11 416	32 271	29 898	80 318	-48 047	-59,8
-Kerrosala (k-m2)	3 194	9 468	7 598	21 159	-11 691	-55,3
-Asuntojen lkm	33	109	74	210	-101	-48,1
-Huoneistoala (h-m2)	2 728	7 862	7 335	18 486	-10 624	-57,5
Asuinkerrostalot						
-Rakennusten lkm	7	46	29	61	-15	-24,6
-Tilavuus (m3)	122 395	482 003	307 921	660 978	-178 975	-27,1
-Kerrosala (k-m2)	35 929	140 206	87 657	190 586	-50 380	-26,4
-Asuntojen lkm	464	1 852	1 186	2 552	-700	-27,4
-Huoneistoala (h-m2)	24 136	86 258	59 444	128 290	-42 032	-32,8
Muut rakennukset (kerrosala, k-m2)						
Vapaa-ajan asuinrakennukset	210	379	0	289	90	
Liikerakennukset	7 690	40 262	3 497	10 915	29 347	
Toimistorakennukset	0	341	0	19 433	-19 092	
Liikenteen rakennukset	46 731	57 540	5 127	10 956	46 584	
Hoitoalan rakennukset	4 660	5 330	3 980	9 364	-4 034	
Kokoontumisrakennukset	185	544	0	127	417	
Opetusrakennukset	743	743	3 078	6 123	-5 380	
Teollisuusrakennukset	690	9 696	1 194	3 784	5 912	
Varastorakennukset	11 633	13 484	3 450	4 508	8 976	
Palo- ja pelastustoimen rakenn.	159	159	412	499	-340	
Maatalousrakennukset	0	0	0	0	0	
Muut rakennukset	942	2 764	1 838	3 826	-1 062	
MYÖNNETYT RAKENNUSLUVAT						
Kaikki rakennukset						
-Rakennusten lkm	185	805	182	857	-52	-6,1
-Tilavuus (m3)	264 853	2 498 708	401 835	1 882 184	616 524	32,8
-Kerrosala (k-m2)	65 667	525 759	97 402	432 986	92 773	21,4
-Asuntojen lkm	538	3 578	1 145	4 178	-600	-14,4
-Huoneistoala (h-m2)	36 197	198 160	61 167	221 329	-23 169	-10,5
Asuinrakennukset						
Yhteensä						
-Rakennusten lkm	110	497	116	488	9	1,8
-Tilavuus (m3)	177 256	1 058 290	313 077	1 123 560	-65 270	-5,8
-Kerrosala (k-m2)	48 854	280 605	84 167	314 058	-33 453	-10,7
-Asuntojen lkm (rekisteritieto)	538	3 398	1 145	3 950	-652	-14,0
-Huoneistoala (h-m2)	36 197	193 495	61 167	221 329	-27 834	-12,6
Erilliset pientalot						
-Rakennusten lkm	100	410	79	375	35	9,3
-Tilavuus (m3)	68 125	287 964	57 880	274 467	13 497	4,9
-Kerrosala (k-m2)	17 265	68 704	14 017	65 854	2 850	4,3
-Asuntojen lkm	127	511	100	453	58	12,8
-Huoneistoala (h-m2)	13 990	56 352	11 376	54 325	2 027	3,7
Rivi- ja ketjutalot						
-Rakennusten lkm	5	32	6	30	2	6,7
-Tilavuus (m3)	5 659	58 979	14 279	52 734	6 245	11,8
-Kerrosala (k-m2)	1 368	16 954	2 828	13 662	3 292	24,1
-Asuntojen lkm	23	207	22	137	70	51,1
-Huoneistoala (h-m2)	1 144	13 895	3 273	12 203	1 692	13,9
Asuinkerrostalot						
-Rakennusten lkm	5	55	31	83	-28	-33,7
-Tilavuus (m3)	103 472	711 347	240 918	796 360	-85 013	-10,7
-Kerrosala (k-m2)	30 221	194 947	67 322	234 542	-39 595	-16,9
-Asuntojen lkm	388	2 680	1 023	3 360	-680	-20,2
-Huoneistoala (h-m2)	21 063	123 249	46 518	154 801	-31 552	-20,4
Muut rakennukset (kerrosala, k-m2)						
Vapaa-ajan asuinrakennukset	224	684	0	364	320	
Liikerakennukset	499	30 369	3 998	26 044	4 325	
Toimistorakennukset	0	7 991	0	19 484	-11 493	
Liikenteen rakennukset	9 167	156 404	4 656	27 298	129 106	
Hoitoalan rakennukset	2 962	7 516	1 262	6 235	1 281	
Kokoontumisrakennukset	270	1 705	251	5 108	-3 403	
Opetusrakennukset	0	11 336	0	6 828	4 508	
Teollisuusrakennukset	0	7 372	48	12 259	-4 887	
Varastorakennukset	2 715	17 224	1 336	4 902	12 322	
Palo- ja pelastustoimen rakenn.	0	486	0	446	40	
Maatalousrakennukset	0	0	0	3 612	-3 612	
Muut rakennukset	976	4 067	1 684	6 348	-2 281	

Ei sisällä vanhojen rakennusten laajennuksia.

Luvut perustuvat 1.10.2018 mennessä rakennusvalvonnan rekisteriin vietyyn aineistoon.

Lähde: Trimble Locus-kuntatietojärjestelmä.

Luvut ovat ennakkotietoja.

Muutoksen mittarit

Espoo	2017	2018	12 kk:n muutos
Väestömäärä 30.9.	277 730	282 293	4 563
Muuttovoitto (asukasta), tammi-syyskuu	1 871	2 019	148
- kuntien välinen muutto	1 144	556	-588
- siirtolaisuus	727	1 463	736
- syntyneiden enemmitys	1 276	1 230	-46
Työllisyys 30.9.			
- työttömyysaste (TEM)	8,7	7,6	-1,1 %-yksikköä
- työllisyysaste % (Tilastokeskus*)	75,9	74,4	-1,5 %-yksikköä
Valmistuneita asuntoja**, tammi-syyskuu	2 519	2 577	58

v. 2018 väestö- ja rakennustuotantoluvut ovat ennakkotietoja

* Työvoimatutkimus (otospohjainen, lähinnä kehityksen suuntaa antava luku)

** Vain uudisrakennukset, ennakkotieto

Lisää tilastoja verkossa:

Helsingin seudun aluesarjat: www.aluesarjat.fi

Espoon kaupungin henkilöstön käytössä on myös

- Verkkotilastopalvelu:
Essi > Työkalut > Verkkotilastopalvelu
- Tiedon data-aitta:
L-verkkolevy > Yhteiset > Tiedon data-aitta

Espoon kaupunki, Konserniesikunta, Strategiayksikkö

Katuosoite: Virastopiha 2 C, Espoon keskus
Postiosoite: PL 631, 02070 ESPOON KAUPUNKI

Internet-osoite: www.espoo.fi/tieto
Sähköposti: tieto@espoo.fi, etunimi.sukunimi@espoo.fi

Julkaisujen jakelu:
puh. 043 825 7004 tai 043 825 7006

Tietoisku 7/2018
ISSN 1239-9752

Eetvartin toimitus:

Tietopalvelupäällikkö Petri Lintunen, Konserniesikunta, Strategiayksikkö, puh. 043 826 5211 (*päätoimittaja*)
Tutkimusjohtaja Teuvo Savikko, Konserniesikunta, Strategiayksikkö, puh. 050 380 7608 (*pääkirjoitus*)
Tutkimussihteeri Sirpa Nykänen, Konserniesikunta, Strategiayksikkö, puh. 043 825 7004
Kehittämisoikeuden johtaja Kristiina Erkkilä, Sivistystoimi, puh. 040 705 3952
Erityissuunnittelija Riikka Puusniekka, Sosiaali- ja terveystoimi, Kehittämisen tulosalue Ketterä, puh. 043 8268 041
Suunnittelija Aki Välimäki, Tekninen ja ympäristötoimi, Asuntoyksikkö, puh. 043 825 1672

Neljännesvuositiedot:

Konserniesikunta, Strategiayksikkö
Tietopalvelupäällikkö Petri Lintunen, puh. 043 826 5211
(*Työpaikat, työllisyys ja työttömyys Espoossa, Espoon rakennustuotanto*)
Tutkija Teija Jokiranta, puh. 043 826 5208
(*Väestönmuutokset*)